

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Jog- és Államtudományi Kar

Polgári Eljárásjogi Tanszék

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által védjegytörlesztés tárgyában hozott határozat bírósági
nemperes eljárásban való felülvizsgálata

(Diplomamunka)

Készítette: Medve Georgina Ágnes

Konzulens: Dr. Bérces László mestertanár

Budapest

2012

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Előszó.....	3
I. fejezet.....	4
1. Rendszertani elhelyezkedés tisztázása.....	4
2. A védjegy jogi fejlődésének történeti áttekintése.....	6
II. fejezet.....	10
1. A védjegy, mint árujelző- annak megkülönböztető képessége.....	10
2. A védjegyvoltalom-kizáró okok.....	12
3. A védjegyjogviszony, a védjegyvoltalom tartalma.....	16
III. fejezet.....	18
1. A peres és nemperes eljárások kapcsolata.....	18
2. A nemperes eljárások egymáshoz való viszonya.....	21
2. a. A nemperes eljárások csoportosítása.....	22
2. b. A nemperes eljárásokra vonatkozó általános szabályok.....	23
IV. fejezet.....	29
1. Magyarország területén oltalomban részesülő védjegyek az Uniós csatlakozást követően- magyar/közösségi/nemzetközi.....	29
2. A védjegytilés anyagi jogi háttere- törlési okok.....	32
2.a. Rosszhiszeműség.....	34
2.b. A névhez való jog.....	36
2.c. „Véletlenszerű” összetéveszthetőség.....	37
3. A védjegytilés hivatali szakasza.....	39
4. A megváltoztatási kérelem.....	42

<u>5. A bírósági nemperes eljárási szakasz.....</u>	<u>47</u>
<u>Záró gondolatok.....</u>	<u>54</u>
<u>Irodalomjegyzék.....</u>	<u>56</u>

Előszó

Egy horatius-i „in medias res” nem lenne jó döntés dolgozatom elkezdéséhez. Látszólag egy igen szűk szegmensét választottam a jognak témámként, ám magam is az írás folyamatában döbbsentem rá, hogy mennyire sokoldalú és összetett jogterület is a védjegyjog.

Ahhoz, hogy sikerüljön eligazodni ebben a bonyolult jogágban, az alapoktól fogok kiindulni, kezdve egy rendszertani besorolással. Másodszor, fontosnak tartom a védjegynek, mint fogalomnak az ismertetését, hiszen annak megértéséhez, hogy egy védjegytörlési eljárás milyen okokból indítható meg, elengedhetetlen a védjegy tulajdonságainak ismerete. Az anyagi jogi oldal leírása mindig előfeltétele és szükséges velejárója egy eljárásjogi kérdés ismertetésének. Ezt a hagyományt, ahogy a dolgozatom tematikája is mutatja, magam sem szándékozom megtörni.

Eljárásjogi szemszögből a védjegytörlés bírósági szakasza a nemperes eljárások közé sorolható, viszont sok mindenben eltérést mutat a nemperes eljárások általános jellemzőitől. A sorok olvasása folyamán érezhető lesz, hogy ezt a szempontot helyezem fókuszba, amikor a nemperes eljárások perhez való viszonyítása során rámutatok a kettő közti szimbiózisra.

A védjegytörlés mindig egy közigazgatási eljárásként indul meg a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala előtt, és csak a Hivatal döntése ellen benyújtott megváltoztatási kérelemmel kerül a törlési ügy a bíróság elé. Egyértelmű, hogy a két fórum eljárása szoros kapcsolatban áll egymással, hiszen mint ok-okozat, egyik következik a másikból. Arra figyelemmel, hogy mély elemzést adjak a bírósági eljárásról, nem elég csak ezen behatárolt szakasz jellegzetes működési mechanizmusait leírni, hiszen mint, ahogy azt látni fogjuk a bíróság cselekményét bizonyos esetekben a hivatali eljárás menete is befolyásolja.

Remélem, hogy úgy, mint ahogy Balzac egy átfogó társadalmi korpépet tudott adni egyetlen bérház lakói alapján az akkori Franciaországról, Goriot apó című regényében, úgy majd én is a teljesség igényével tudok rámutatni a törlési eljárás bírósági nemperes szakaszának a jellegzetességeire, esetleges problémás szabályaira.

I. fejezet

1. Rendszertani elhelyezkedés tisztázása

Legfontosabb mindenekelőtt annak tisztázása, hogy a *védjegytörvények tárgyát képező védjegyek* tulajdonképpen hova is sorolhatók jogági szempontból a jogrendszer felépítésében. Ennek meghatározásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 86. §-a¹ ad kellő iránymutatást, melynek értelmében az iparjogvédelmi jogszabályok határozzák meg azok jogi védelmét.

Felmerül a következő kérdéses pont, az iparjogvédelem milyen jogág részét képezi? Az *iparjogvédelem*, mint egy különálló rendszer a *szerzői joggal* egységben szerves részét képezik a *szellemi alkotások jogának*, amely jogterület a polgári jog viszonylag önálló, sajátos területe². A viszonylagos önállóság a jogviszonyok speciális tárgyából adódik. Habár a különböző részterületekre külön szabályok vonatkoznak, de a jogszabályok mindig visszautalnak a Ptk.-ra, ami háttérjogként való funkciójában keretként fogja össze a szellemi alkotások polgári jogi szabályozását (ez is jelzi az önállóság pusztán viszonylagos megjelenését). A gyakorlatra kivetítve ez a '*lex specialis derogat lex generalis*' elv érvényesülését jelenti, vagyis elsődlegesen a szellemi alkotások jogabeli (iparjogvédelmi) speciális szabályok érvényesülnek, azokban az esetekben viszont, mikor a jogszabály 'hallgat' a polgári jog általános rendelkezéseit kell alkalmazni. Az elv működését igazolja az is, hogy a Ptk. a személyhez fűződő jogok körében az ember, mint ember személyiségi jogait védi és garantálja, míg a szellemi alkotások körében az alkotó ember védelme jut kifejezésre.³

Az iparjogvédelem szabályozásáról annyit tehát, hogy annak jogági elhelyezésekor úgyszintén a Ptk. volt irányadó, ebből fakad ugyanis a személyi jogok rendszerébe való besorolása, ugyanakkor a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok körében való elhelyezése. A differenciáló elhatárolás főként abból ered, hogy a szellemi alkotásokhoz fűződő személyi jogoknak olyan speciális tulajdonságaik vannak, melyek élesen elhatárolódnak a személyhez fűződő jogok általános fogalmi

¹ Ptk. 86.§ „(1) A szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll.

(2) A védelmet- e törvény rendelkezésein kívül- az alkotások meghatározott fajtáira, valamint egyes rokontevékenységekre a szerzői, az iparjogvédelmi (a szabadalmi, a védjegy-, eredetmegjelölés-, származásjelzés- és mintaoltalom), valamint a hangfelvételek előállítását védő jogszabályok határozzák meg”.

² Lontai E.-Faludi G.-Gyertyánfy P.-Vékás G.: Magyar polgári jog, Szellemi alkotások joga: Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2006. 9. o.

³ Csécsy György: Magyar Polgári Jog- Iparjogvédelem: Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 1997. 7. o.

meghatározásától. Példaként a személyhez fűződő jogok feltétlen jogok, a jogosultság keletkezéséhez külön jogcselekmény nem szükséges; ezzel szemben a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok csak meghatározott tényállás mellett és eljárást feltételezve keletkeznek.⁴

A fentiekre tekintettel a szellemi alkotások két nagy részterülete, az iparjogvédelem és a szerzői jog összehasonlítása során is a speciális jellemzők között találunk közös vonásokat és egy időben olyan jelentős eltéréseket, amelyek indokolják az egységen belüli további halmazok kialakítását a két szellemi tulajdoni forma markáns elválasztása érdekében. Először is mindkét terület hatékony, abszolút jellegű, negatív tartalmú, kizárólagos jogosultságokat biztosít a jogosult számára. Mind az iparjogvédelem tárgyait, mind a szerzői alkotásokat a kizárólagosság révén jogi monopólium védi,⁵ amely jogi monopólium mögött ott rejtőznek annak gazdasági aspektusai is, ami szintén tovább vezet arra a megállapításra, hogy ezeken a területeken nem csupán a személyiségi jogok kapnak figyelmet, de egyaránt hangsúlyt helyeznek a vagyoni jogok meglétére is, illetve az ebbe a körbe sorolható tárgyak, alkotások területileg és oltalmi időben is korlátozottak.

Ehhez képest az *iparjogvédelem* abszolút sajátjának tudható be például a lajstromozás intézménye vagy a taxatív felsorolható fajták meghatározása vagy az általában rövid oltalmi idővel való rendelkezés, bár ez a sajátosság a védjegyekre nem vonatkozik, hiszen a védjegyoltalom tíz-tíz éves időtartamra megújítható.⁶ Ez a jelentékeny kivétel is jelzi már, hogy az iparjogvédelem maga sem egy egységes jogi massa, hanem annak területe is igen széles kört ölel fel. Az eltérő múlttal rendelkező kategóriák a *műszaki alkotások védelme* (mint például a szabadalom, használati mintaoltalom, növényfajta védelem, integrált áramkörök topográfiájának védelme, know-how, formatervezési mintaoltalom), illetve az *árjelzők oltalma* (védjegy, földrajzi árjelzők, eredet-megjelölések, kereskedelmi nevek).

A *vállalat- és árjelzők joga* ugyan az eddig ismertetett iparjogvédelemhez tartozik, mégis hangsúlyozni kell, hogy ezek az intézmények bizonyos értelemben nem minősíthetők szellemi alkotásokat szolgáló jogintézményeknek.⁷ Ezek jelentősége a gazdasági versenyben való profit-orientált részvételben lapul meg, ugyanis a verseny alanyai számára elengedhetetlen a fogyasztók

⁴ Csécsy György: A magyar védjegy fejlődése figyelemmel az elmúlt 20 év eredményeire. In: *Facultas Nascitur* 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Miskolc, 2001. 70. o.

⁵ Tattay L.- Pintz Gy.- Pogácsás A.: *Szellemi alkotások joga*. Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2011. 26. o.

⁶ 1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árjelzők oltalmáról,

11. § „(2) A védjegyoltalom további tíz-tíz éves időtartamra megújítható. Megújítás esetén az újabb oltalmi idő az előző oltalmi idő lejáratát követő nappal kezdődik”.

⁷ Csécsy György: *Magyar Polgári Jog- Iparjogvédelem*. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 1997. 8. o.

általi megkülönböztetősége. Az ehhez a *megkülönböztetéshez fűződő gazdasági érdekek* oltalmát szolgálják a vállalat- és árujelzőkre vonatkozó jogintézmények, jogszabályok.⁸ A megkülönböztetésnek több alapja is lehet, mint a jelzés utalásának a *tárgya*, amely lehet maga a vállalat vagy a szolgáltatás amit nyújt, valamint, hogy az *egyéniesítés* egy bizonyos árura vonatkozik vagy pedig az áruk egy meghatározott földrajzi egységéhez való kapcsolódására utalnak. A jelzések funkciója tehát a tájékoztatás arról, hogy ki az, aki a tevékenységet folytatja, milyen tevékenységet folytat, milyen áruk szolgáltatására irányul az adott tevékenység, s így a vállalkozás mintegy garantálja az ezzel a jelzéssel előállított vagy forgalmazott áru megbízhatóságát, minőségének színvonalát és állandóságát.⁹ A vállalatra utaló jelzők közül a legfontosabb a kereskedelmi név intézménye, még az *árura* tekintettel a legmegfelelőbb oltalmat a *védjegyek* által elérhető megkülönböztető jelleg biztosítja.

2. A védjegy jogi fejlődésének történeti áttekintése

Minthogy az iparjogvédelem területéhez sorolandó jogintézmények közül a legszámottevőbb a földrajzi árujelzők kategóriájába tartozó védjegy,¹⁰ ennek igazolásához elengedhetetlen a védjegy sorsának rövid történeti áttekintése (a dolgozat témájára tekintettel a magyar védjegy jogi fejlődésére szorítkozom), hiszen bármilyen jogi elemzést végzünk is, az mindig a múltba visszamenve, nosztalgikusan idézi fel a vizsgálandó intézmény történeti jelentőségét, segítséget nyújtva ezzel a jelenbeli állapot megértéséhez .

A fejlődés különböző szakaszai a nagyobb történelmi időszakokhoz köthetők. Bár az első magyar védjegy törvény 1890-ben került megalkotásra, a jogi szabályozás korábbra tehető, az 1858-tól kezdődő időszakot a magyar védjegyek *előtörténetének* is szokás nevezni.¹¹ Az első magyar védjegy törvény megalkotásáig az osztrák hatás égisze alatt bevezetésre került az 1858. december 7-én kiadott császári védjegypátens, amely már létrehozta a lajstromozó hatóságok rendszerét, azonban sem védjegyvizsgálatot nem írt elő és nem is követte a fejlődési tendenciákat.

⁸ Lontai E.-Faludi G.-Gyertyánfy P.-Vékás G.: Magyar polgári jog, Szellemi alkotások joga. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2006. 260. o.

⁹ Lontai E.-Faludi G.-Gyertyánfy P.-Vékás G.: Magyar polgári jog, Szellemi alkotások joga. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2006. 261. o.

¹⁰ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 28. o.

¹¹ Tattay Levente: A magyar védjegy jogi szabályozásának fejlődése. Magyar Jog, 40. 1993. 2. 80.o.

Az *Osztrák-Magyar Monarchia* fennállása idején a kereskedelmi élet egyre élénkebbé válása révén érett meg az idő arra, hogy megszülethessen az első magyar védjegy törvény,¹² amely ugyan nagyban építkezett az osztrák törvényre, azzal mégsem volt azonosnak tekinthető. A törvény meghatározta a védjegy fogalmát, azok fajait, sőt az oltalom megadására, illetve a lajstromozás, törlés menetére is irányadó rendelkezésekkel szolgált. A Szabadalmi Hivatal (mai nevén Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala) 1895. évi megalapításáig a védjegy jogi szabályozásra nem az iparjogvédelem körében, hanem a kereskedelmi szférában került sor. A kereskedelmi miniszter készítette elő az első védjegy törvényt, a védjegy jogszabályokat és a kétoldalú nemzetközi védjegy-megállapodásokat.¹³ Ez alapján a védjegybejelentéseket is a kereskedelmi és ipari kamaránál kellett benyújtani. A törvényt először 1895-ben módosították, amely módosítás a külföldieknek képviselő kötelező igénybevételét és a szövegdjegyek oltalmának általánossá tételét jelentette, innentől a védjegyhatóság szerepét a Szabadalmi Hivatal töltötte be. Előírásai lajstromozási tilalmat állítottak fel a védjegy törlésétől számított két évre más bejelentő számára, amennyiben az oltalom lemondás vagy megújítás hiánya miatt szűnt meg.¹⁴ Az osztrák-magyar védjegyoltalom szerzésének lehetőségét azonban csak az 1908. évi XII. törvény szüntette meg, azzal, hogy lefektette, külföldi csak a magyar állammal kötött szerződés alapján szerezhethet védjegyoltalmat Magyarországon területén. Természetesen a nemzetközi jogfejlődés is alakított a magyar védjegy jog arculatán, az 1883-ban kötött az ipari tulajdon oltalmáról szóló Párizsi Unió Egyezményéhez (PUE) és az 1891-ben kötött Védjegyek Nemzetközi Lajstromozásáról szóló Madridi Megállapodáshoz is csatlakozott 1909-ben Magyarország.

Az 1921-től 1948-ig datálódó időintervallum a *nemzeti védjegy kultúra* kialakulása korszakának nevezhető.¹⁵ Az 1920. évi XXXV. törvény novuma a Szabadalmi Hivatalnak Szabadalmi Bírósággá való átalakítása volt. A intézmény két osztálya osztdott a Bejelentési Osztály és a Bírői Osztály. Az első hatáskörébe tartozott a védjegybejelentések elbírálása és a védjegy lajstrom vezetése, míg a Bírői Osztály foglalkozott a jogorvoslati kérelmek, a megsemmisítési kérelmek és más vitás ügyek elbírálásával. Magának a Szabadalmi Bíróságnak a döntései ellen 1927-ig a Szabadalmi Felsőbíróságnál, azután a Kúriánál lehetett fellebbezni. A védjegy törvényen a háború vége után első ízben 1921-ben eszközöltek változtatásokat, sor került a kollektív védjegyek bevezetésére és

¹² 1890. évi II. törvénycikk a védjegyek oltalmáról (hatálybalépés: 1890. május 15.)

¹³ Tattay Levente: A magyar védjegy jogi szabályozásának fejlődése. Magyar Jog, 40. 1993. 2. 81.o.

¹⁴ Csécsy György: A magyar védjegy fejlődése figyelemmel az elmúlt 20 év eredményeire. In: Facultas Nascitur 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Miskolc, 2001. 66. o.

¹⁵ Tattay Levente: A magyar védjegy jogi szabályozásának fejlődése. Magyar Jog, 40. 1993. 2. 82.o.

oltalmi feltételek meghatározására. 1925-ben pedig egy 6 osztályos nemzeti osztályozási rendszert alkottak meg, amely a nyilvántartást, a vizsgálatot, a kutatásokat egyszerűsítette, egyszersmind korszerűsítette.¹⁶ A védjegyügyi peres és nem peres eljárásra vonatkozólag is fontos szabályozás született a 19751/1933 K. M. sz. rendelet meghozatalával, amely vonatkozott a lajstromozással kapcsolatos eljárásokra, a védjegyoltalom megújítására, a védjegy törlésére vagy például a jogorvoslatokra is. A szervezeti felépítés tekintetében nagy változás következett be azzal, hogy 1948-ban megszüntetve a kettős lajstromozást, eltörölték a kereskedelmi és iparkamarák intézményét. A törlési eljárások első fokon a Bírői Osztályhoz, másodfokon pedig a Kúriához kerültek. Megjegyzendő, hogy ez sem tartott sokáig, ugyanis 1949-ben megszűnt a Szabadalmi Bíróság intézménye. A védjegyeljárások új szabályait a 20700/1948. Ip. M. rendelet állapította meg.

A II. világháborút követő időszak alapvetően két részre bontható, ugyanis az 1970-ben hatályba lépett új védjegy törvénnyel új irányokat vett a védjegy jog fejlődése. Az 1949 és 1969 közötti időszakra találó jelző a „negatív tendenciák korszaka”,¹⁷ ugyanis ez idő tájt a szovjet, szocialista tervutasításos gazdálkodás, valamint a nemzetközi kereskedelem intenzitásának csökkenése és a tulajdonosi magánérdekek harmadrendűvé válása révén a védjegyek által betöltött szerepekre is kevésbé volt igény. A változások leginkább szervezeti jellegűek voltak az új ideológia nevében. 1949-től az iparjogvédelem központi szerve az Országos Találmányi Hivatal (továbbiakban: OTH) volt,¹⁸ annak határozatai ellen a Fővárosi Bírósághoz lehetett fellebbezéssel élni, a törlési és megállapítási ügyek, perek pedig első fokon a Budapesti Fővárosi Bírósághoz, másodfokon pedig a Legfelsőbb Bírósághoz kerültek.

A '60-as években a változó piacgazdasággal fellendülő külkereskedelem és a védjegyek belföldön nagyobbodó jelentősége indokolta az új védjegy törvény, az 1969. évi IX. törvény megalkotását. A törvény értelmében az OTH már nem csak formai, de érdemi vizsgálatot is folytat, felsorolásra kerültek azon abszolút kizáró okok, amik tiltották a védjegy engedélyezését, a védjegyoltalom csak a lajstromozott védjegyek számára vált biztosítottá, bevezetésre került az új fórumrendszer, az OTH határozatainak megváltoztatását ezentúl a Fővárosi Bíróság előtt lehet kérelmezni, amely a nem peres eljárás szabályai szerint járt el, a Fővárosi Bíróság végzése ellen pedig a Legfelsőbb Bíróságnál lehetett jogorvoslattal élni.

¹⁶ u.o. 82. o.

¹⁷ u.o. 83. o.

¹⁸ Megállapította az 1949. évi 8. sz. törvényerejű rendelet, amely a védjegyeljárásokat is módosította

Az 1980-as évek végén hazánkban végbemenő gyökeres politikai-gazdasági-társadalmi változás természetesen új gazdasági és jogi, valamint nemzetközi feltételrendszert teremtett védjegyjogunk számára is.¹⁹ Az új perspektívákhoz való igazodás szükségessé tette a védjegy törvény ismételt átformálását. Az eljárási kérdésekben két nemzetközi vonatkozású megállapodást vettek figyelembe, egyrészt a Szellemi Tulajdon Világszervezetében 1994-ben aláírt Védjegyjogi Szerződést,²⁰ másrészt a GATT Uruguay-i Fordulójában a szellemi tulajdon kereskedelemmel összefüggő kérdéseiről létrejött egyezmény rendelkezéseit. Az 1997. évi XI. törvény a védjegyekről és a földrajzi árujelzők oltalmáról (továbbiakban: Vt.), módosításokkal²¹ persze, de a mai napig is hatályos védjegyjogi törvényünk. A teljesség igénye nélkül, a főbb jellemzőit kiemelve a törvénynek, elmondható, hogy egyfajta kettős megközelítést alkalmaz. Pozitív oldalról nézve megállapítja az oltalomban részesíthető jelzésfajtákat, és egyszerre határozza meg a kizáró jelzések körét. Oltalomban részesülhet minden grafikailag ábrázolható megjelölés, amely alkalmas arra, hogy valamely árut vagy szolgáltatást megkülönböztessen mások áruitól vagy szolgáltatásaitól.²² A védjegyfajtákat két csoportosítási szempont alapján lehet elkülöníteni egymástól; *kivitelezési formájuk* (pl. szóvédjegy) és *tartalmuk* (áruvédjegyek, szolgáltatási védjegyek, tanúsító védjegyek, együttes védjegyek, nemzeti, nemzetközi és közösségi védjegyek) alapján.

A törvény a kivitelezési forma szerint taxatívén fel is sorolja azokat a fajtákat,²³ amik oltalomban részesülhetnek és egyúttal bizonyos jelzéseket kizár az oltalom köréből, ezekről a későbbiekben szövegesen részletesen. Továbbá új védjegyfajtaként jelenik meg a *tanúsító védjegy*, ami meghatározza a jogviszony jogosultjának kizárólagos jogát arra, hogy a megjelölést alkalmazza, azt felhasználja vagy másnak engedélyt adjon a használatra, a törvény egyben rögzíti az oltalom korlátait is, miszerint a jogosult nem tilthat el attól mást, hogy a kereskedelemben használja a védjegyet, ha az

¹⁹ Csécsy György: A magyar védjegy fejlődése figyelemmel az elmúlt 20 év eredményeire. In: Facultas Nascitur 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Miskolc, 2001. 71. o.

²⁰ Magyarországon kihirdette az 1999. évi LXXXII. törvény

²¹ Lásd. 2003. évi CII. törvény, ami egy úgynevezett „illeszkedési szabály” az uniós normáknak való megfelelés érdekében

²² Csécsy György: A magyar védjegy fejlődése figyelemmel az elmúlt 20 év eredményeire. In: Facultas Nascitur 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Miskolc, 2001. 72. o.

²³ Vt. 1. § (2) Védjegyoltalomban részesülő megjelölés lehet különösen:

- a) szó, szóösszetétel, beleértve a személyneveket és a jelmondatokat;
- b) betű, szám;
- c) ábra, kép;
- d) sík- vagy térbeli alakzat, beleértve az áru vagy a csomagolás formáját;
- e) szín, színösszetétel, fényjel, hologram;
- f) hang; valamint
- g) az a)-f) pontokban felsorolt egyes megjelölések összetétele.

szükséges. Új jogintézményként jelenik meg például a *védjegyoltalom kimerülése* vagy a védjegyoltalomnak a hallgatóságos beleegyezéssel, a *belenyugvás* folytán való korlátozása.

Hatályossága szempontjából az „új” törvény rendelkezései csak azon eljárásokra alkalmazhatók, amelyek a hatálybalépését követően indultak. A változások egyik fő indoka a nemzetközi elvárásoknak való megfelelés, ahhoz való közelítés, mind anyagi jogi és mind eljárásjogi szempontból. Egyrészt az Európai Közösséghez való közelítés érdekében ratifikált Európai Megállapodás 65. cikke anyagi jogi oldalról ad utasításokat Magyarország számára, melyben vállalja, hogy javítja a *szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok* védelmét. Ezen fajta tulajdonjogokkal kapcsolatban az EGK szerződés 36. cikkében rögzített fogalom ad támpontot, annyi eltéréssel, hogy a Megállapodás magában foglalja a kereskedelmi és szolgáltatási védjegyek fogalmát is, azon okból, hogy Magyarország a Megállapodás hatálybalépésétől számított ötödik év végére a közösségben érvényesülő védelemhez hasonló szintű védelmet biztosítson.²⁴ A 65. cikknek ez a rendelkezése egyébként összhangban van a Megállapodásnak a jogszabályok közelítésére vonatkozó rendelkezéseivel (67- 69. cikkel), voltaképpen az általános jogharmonizációs kötelezettség speciális, különös szintű megfogalmazását jelenti.²⁵ Eljárásjogilag pedig a már említett Védjegyjogi Szerződés hozott újdonságokat a hazai szabályozás területén.

II. fejezet

1. A védjegy, mint árujelző- annak megkülönböztető képessége

A védjegy, mint grafikailag ábrázolható megjelölés, egyrészt az árujelzők kategóriájába tartozó jogintézmény, másrészt a gyakorlatban alkalmas a gazdálkodó szervezetek áruinak és szolgáltatásainak más vállalatok áruitól és szolgáltatásaitól való *megkülönböztetésre*,²⁶ s a fogyasztók tájékozódásának elősegítésére. Mint megjelölés szögesen eltér egy természetes vagy jogi személy általános nevéétől, hiszen a hatósági regisztráció során szigorú követelményeknek kell megfelelnie. Pontosan ezért is lehetséges, hogy a megkülönböztetés révén a védjegyoltalom jogosultját *kizárólagos jelleggel* illeti meg annak használata. A Vt. 1.§-a tehát pozitív módon

²⁴ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 28. o.

²⁵ Ficsor Mihály: Védjegyjogunk és az európai integráció. A Magyar Védjegy Egyesület 1997. június 9-10-én megrendezett konferenciáján elhangzott előadás bővített változata

²⁶ Az Országos Találmányi Hivatal kiadmánya: Iparjogvédelmi Kézikönyv. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1994. 328. o.

határozza meg az oltalom tárgyaként definiálható jelzsfajták körét, azzal, hogy lefekteti, mely feltételeket kell valamely árujelzőként használt megjelölésnek kielégítenie ahhoz, hogy védjegyoltalomban részesülhessen.²⁷

Azt, hogy egy megjelölés mikor rendelkezik ilyen képességgel (ami egyben *azonosító képességet*²⁸ is jelent), nem lehet meghatározni általánosító módon, azt mindig az egyedi megjelölésre vonatkozóan kell megállapítani, ennek vizsgálata pedig a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának (továbbiakban: SZTNH vagy Hivatal) feladatkörébe²⁹ tartozik. Ez a képesség térbeli, időbeli, nyelvi, és számos egyéb tényezőtől függhet, és nyilvánvalóan mást jelent egy összetett ábra, mint egy dallam vagy akár egy kizárólag számkarakterből álló megjelölés esetében.³⁰ Továbbá e tulajdonság megléte korántsem biztosított állandó jelleggel, annak képlékenységét mutatják azok az esetek, amikor egy védjegy a lajstromozást követően veszti el a megkülönböztető képességét. Ilyenkor a védjegyoltalom *megszűnése* iránti kérelmet bárki benyújthatja a jogosulttal szemben. Ráadásul néhány esetben az is előfordul, hogy már a bejelentés napján sem rendelkezett a lajstromozott védjegy ezen képességgel, de mégis valamilyen okból kifolyólag sor került a nyilvántartásba vételre. Ilyenkor van lehetőség a *védjegy törlésére*,³¹ amely esetben a védjegyoltalom nem a jövőre nézve, hanem keletkezésének időpontjára visszaható hatállyal szűnik meg.³² Az elmondottak alapján szilárd alapokon áll azaz állítás, miszerint az oltalomképesség meg nem léte egyaránt jelent lajstromozási akadályt és törlési okot is; vagyis ilyen esetben a védjegybejelentést el kell utasítani, illetve a már lajstromozott védjegy oltalmát a törvényileg előírt eljárásban meg kell szüntetni.

A megkülönböztethetőség megléte azért is fontos, mert a védjegy csak e képesség birtokában tudja betölteni a forgalomban érvényesülő összes funkcióját.

A védjegy különféle funkciók betöltésére alkalmas, mint például az *információs funkció* abban jut kifejezésre, hogy a védjegy tájékoztatja a fogyasztót az azzal ellátott árura vonatkozóan,³³ annak eredetére és származására utalva. A *reklámfunkcióval* pedig egyfajta minőséget garantál a fogyasztók számára oly módon, hogy utalást hordoz magára az árura és vállalatra. Vida Sándor,

²⁷ Indoklás a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló törvényjavaslathoz. 17. o.

²⁸ Szalai Péter: A védjegyoltalom megkülönböztető képességének elvesztése. In: Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 5. (115.) évfolyam, 5. szám, 2010. október. 8. o.

²⁹ Vt. 61. § (1)-(2) bekezdése alapján

³⁰ Szalai Péter: A védjegy megkülönböztető képességének megszerzése. In: Jog, Állam, Politika, vol. 2. no. 4. 2010. 48. o.

³¹ Vt. 33. § (1) A védjegyet törölni kell, ha

a) a védjegyoltalom tárgya nem felelt meg a 8. § a) pontjában meghatározott feltételeknek

³² Szalai Péter: A védjegy megkülönböztető képességének megszerzése. In: Jog, Állam, Politika, vol. 2. no. 4. 2010. 49. o.

³³ Csécsy György: Védjegyjog és Piacgazdaság. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért: Miskolc, 2001. 200. o.

figyelembe véve a piacgazdaságra való hatást, továbbá azt a tényt, hogy a védjegy a gazdasági verseny alapvető eszköze, alapos okkal bővíti a védjegy jellemzőit a *versenyfunkcióval*. Ezen kívül többen is hangsúlyozzák még a védjegy *minőségvédelmi funkcióját*, ami szintén elsősorban gazdasági és nem pedig jogi jellegű funkció, hiszen az állandó jó minőségét az árunak a jogi szabályozás nem képes garantálni.³⁴ Valamint egyesek véleménye szerint az *eredetiségjelző*, valamint a *know-how és good will transfert* előmozdító funkció is sajátos tulajdonsága a védjegyeknek.

A gyakorlatban leginkább a szó- és ábra védjegyek használatával találkozhatunk, amelyeknek a törvény széles körben biztosítja az oltalom megszerzését. A védjegy törvény csupán az illatmegjelölést - tekintettel arra, hogy az illat a termék tartalmi tulajdonságai közé tartozik-, illetve a háromdimenziós megjelöléseket zárja ki az oltalom tárgyát képező védjegyekből. Az oltalomban részesíthető védjegyek körének szűkítését eltérő jellegű, külső kényszerítő körülmények okozzák. Ide sorolhatók a jogpolitikai okok, a nemzetközi szerződéseken, megállapodásokon alapuló kötelezettségek teljesítése, valamint a fogyasztóvédelmi érdekek szem előtt tartása.³⁵

2. A védjegyoltalom-kizáró okok

Az előzőkben részletesen kifejtett megkülönböztető képesség nem elégséges jellemző ahhoz, hogy egy védjegy az oltalom tárgyává válhasson, ugyanis ha törvényileg definiált kizáró okok egyike fennáll az adott esetben, akkor a Hivatal kötelessége a bejelentési kérelem elutasítása.

A Vt. két nagy csoportba sorolja a kizárási okokat. Ennek megfelelően léteznek *feltétlen*, másképpen abszolút kizáró okok, amelyeket az árujegyzéktől³⁶ függetlenül kell figyelembe venni (vagyis a megjelölés önmagában hordozza a lajstromozásra alkalmatlanság okát) és vannak *viszonylagos*, vagyis relatív jellegű kizáró okok, amelyek csak azonos vagy hasonló áruk esetében érvényesülnek, képeznek lajstromozási akadályt.³⁷

A *feltétlen kizáró okok* közé tartoznak azon jelenségek, amikor a védjegy grafikailag nem ábrázolható, illetve nem tartozik a Vt. 1. § (2) bekezdésében taxatív felsorolt megjelölések közé. A

³⁴U.o. 201.o.

³⁵Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 29. o.

³⁶ Azon áruk, illetve szolgáltatások listája, amelyekkel kapcsolatban a védjegy használatra kerül.

³⁷Csécsey György: A magyar védjegy fejlődése figyelemmel az elmúlt 20 év eredményeire. In: Facultas Nascitur 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Miskolc, 2001. 72. o.

törvény pusztán exemplifikatív felsorolt nyújt azzal kapcsolatban, hogy mely esetekben *hiányzik a megkülönböztető képesség*. A hiány alapján nem részesül oltalomban a védjegy, különösen, ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak, vagy pedig amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak.³⁸ Kizárt az oltalomból azon megjelölés is, amely kizárólag olyan *formából* áll, amely az áru jellegéből következik, vagy amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, illetve amely az áru értékének a lényegét hordozza.³⁹ A magyar védjegy törvény 3. §-nak (1) bekezdése az iparjogvédelem más jogintézményeinek szabályozási anyagában is előforduló azon általános kizáró okot - amely értelmében nem részesülhet védjegyoltalomban a megjelölés, ha annak használata a *közrendbe, közérkölcsebe*, illetve *jogszabályba* ütközik- szintén feltétlen kizáró okként határozza meg.⁴⁰ Ugyanezen bekezdés b) illetve c) pontja tartalmazza további kizáró okként a fogyasztók *megettévesztésére* való alkalmasság esetét, illetve a *rosszhiszeműségen* alapuló lajstromba vételt, ami másnak a személyhez fűződő jogát sérti.⁴¹ Mindez természetesen a gyengébb pozícióban lévő fogyasztók érdekeit erősíti, illetve a védjegy versenyjogi vonatkozású funkciójának helytelen használatának elkerülését biztosítja. Végül e csoport utolsó elemei a 3. § (2) bekezdésen azok az okok, amik az ipari tulajdon oltalmára létrehozott Párizsi Unió Egyezményével való harmonizálást szolgálják azzal, hogy a törvény kizárja azokat a megjelöléseket az oltalomból való részesülésből, amelyek kizárólag valamely állam, hatóság, hivatalosan elismert nemzetközi szervezet *megnevezéséből, rövidítéséből, zászlajából, címeréből, jelvényéből* vagy ezek *utánzatából* áll. Ezen „*felségjelzések*” azonban a védjegy elemeként felhasználhatók az illetékes szerv engedélyezésével.⁴² Abszolút gátló okként rögzíti a törvény a *vallási* vagy az egyéb meggyőződést erőteljesen kifejező jelképekből építkező védjegyeket is.

A fentiekben amilyen részletességgel kifejtésre kerültek a feltétlen kizáró okok, olyan átfogó elemzést érdemelnek a *viszonylagos kizáró okok* is. A viszonylagos kizáró okokat az Európai Unióhoz való csatlakozást követően benyújtott bejelentések esetében csak a korábbi akadályozó jog

³⁸ Vt. 2. § (2) bekezdés a) pont

³⁹ Vt. 2. § (2) bekezdés b) pont

⁴⁰ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 29. o.

⁴¹ Indoklás a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló törvényjavaslathoz. 20. o.

⁴² u.o. 20. o.

jogosultja által benyújtott felszólalás esetén vagy törlési eljárásban kérelemre vizsgálja a Hivatal,⁴³ vagyis egyben ez azt is jelenti, ha a jogosult hozzájárul a lajstromozáshoz, akkor a védjegy nem lesz kizárva a védelem köréből. A Vt. 4., 5. és 6. §-a foglalkozik a relatív lajstromozási akadályok determinálásával.

A relatív okok a *korábbi időpontban már oltalomban* részesült védjegyekkel kapcsolatban fordulhatnak elő (tehát minden esetben egy korábbi joghoz fűződő jogosultságot sért), ami az áru azonosságának, hasonlóságának és az árujegyzék vizsgálatának alapján dönthető el.⁴⁴ Az *azonos* áruk, illetve szolgáltatások tekintetében nem részesülhet oltalomban a *korábbi*⁴⁵ védjeggyel *azonos* későbbi elsőbbségű megjelölés.⁴⁶ A törvény ugyanazon bekezdés b) pontjában következő okként rögzíti azt az esetet is, miszerint nem kap védelmet azon megjelölés, amelyet „a fogyasztók *összetéveszthetnek* a korábbi védjeggyel a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt”.

Az összetéveszthetőség elvont zsinórmértéke a *fogyasztókban általában kialakult megítélés*, amely főként a felületes benyomáson alapul, semmint az alapos elemzésen. Az összetéveszthetőséget a formális hasonlóság mellett a gondolati képzettársítás is megalapozhatja.⁴⁷ Egészen a mai napig alkalmazott módszer a hasonlóság tanulmányozásánál, hogy annak léte akkor állapítható meg, ha az átlagos vevő különösebb figyelem nélkül hajlamos azokat *összhatásukban*⁴⁸ összetéveszteni. A megjelölés összetéveszthetőségének szempontjából nincs ügyszó jelentősége a vásárlóközönség szűkebb körének, illetve annak sem, hogy külföldön mindkét megjelölés oltalmat élvez.⁴⁹

A jelentéssel rendelkező fantáziaszavak esetén hangsúlyt kell fektetni a szavak hangzására és írott képre, szóvédjegyek esetében pedig azok feltérképezésénél szempont lehet a magánhangzóknak, a szavak kezdetének és végződésének hasonlósága.⁵⁰ A vizsgálat során a magyar nyelvtani szabályokat kell alapul venni, illetve tekintettel kell lenni a védjegyelemek arányára,

⁴³ Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképeségi feltételekre. Budapest, 2011. 28. o.

⁴⁴ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 30. o.

⁴⁵ Vt. 4. § (2) Korábbi védjegy az, amelyet korábbi elsőbbséggel jelentettek be lajstromozásra, valamint - az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjának alkalmazásában - az a megjelölés is, amely az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Uniós Egyezmény alapján - lajstromozásától függetlenül - korábban vált belföldön közismert védjeggyé. Korábbi védjegy - a megjelölés lajstromozásától függően - a korábbi védjegybejelentést is érteni kell.

⁴⁶ Vt. 4. § (1) bekezdés *a)* pont

⁴⁷ Fekete László: A védjegy és a piac előnyei. Jogi Fórum Publikáció: Budapest, 2011. 7. o.

⁴⁸ Lásd. BH 1993/ 354.

⁴⁹ Lásd. BH 1992/21.

⁵⁰ Fekete László: A védjegy és a piac előnyei. Jogi Fórum Publikáció: Budapest, 2011. 7-8. o.

eltérő és azonos részeire. Fontos megemlíteni, hogy ezek az „elvek” nem törvényileg rögzítettek, hanem a hatóság sok éves gyakorlata során kristályosodtak ki.

A védjegynek versenyjogi szférában betöltött figyelemreméltó szerepére tekintettel nem szabad átsiklani afelett, hogy egy-egy védjegy milyen mértékben is garantálja az adott vállalkozás jó hírnevének megmaradását, hiszen a fogyasztók a vállalkozások hírnevét a hozzájuk kapcsolódó, külső, fogyasztói világban megjelenő védjegyekkel társítják. Éppen ezért is rögzíti a Vt. a védjegyek *jó hírnevének* védelme érdekében a következőket: Nem részesülhet védjegyoltalomban a védjegy az eltérő áruk, illetve szolgáltatások tekintetében a belföldön jóhírnevet élvező korábbi védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló későbbi elsőbbségű megjelölés, ha annak alapos ok nélkül történő használata a jó hírű védjegy megkülönböztető képességét vagy hírnevét sértené vagy tisztességtelenül kihasználná.⁵¹

A fentiekben felsorolt kizárási okok nem jelentenek bejelentési akadályt, ha az ütközés egy olyan korábbi védjegyhez kapcsolódik, amelynek belföldön történő *tényleges használatát* az árujegyzékben szereplő árukra és szolgáltatásokra a jogosult 5 éven belül nem kezdte meg, vagy ha az ilyen jellegű használatot 5 éven át megszakítás nélkül nem gyakorolta.⁵²

Az eddig felsorolt akadályok azonban nem merítik ki a törvényi felsorolást, ugyanis a Vt. 5. §-ban még tovább taglalja a felmerülő indokok listáját. Ilyen kizáró okként rögzíti, hogy a megjelölés akkor sem részesül oltalomban, ha másnak a *személyhez*, különösen a névhez, képmáshoz fűződő jogát vagy más korábbi szerzői vagy *iparjogvédelmi* jogát sérti. A névhez való jog jogalapját a Ptk. 77. §-a biztosítja háttérjogszabályként, ami azért is fontos a védjegyjog szempontjából, mert a név tölti be azt az alapvető funkciót, aminek révén mind a természetes, mind a jogi személy megkülönböztethetővé válik a társadalom többi egységétől. A személyhez fűződő jogok sérelmének megállapítása függ a név gyakoriságától, az érintett személy ismertségétől, illetve attól is, hogy az adott személyt miről ismerik. A jogok sérelmét az adott esetben felmerülő szempontok alapján, a védjegybejelentés árujegyzékére figyelemmel kell megítélni.⁵³

Bizonyos körülmények megléte esetén a lajstromozás *nélküli tényleges használat* is eredményezheti az oltalomból való kizárást, pontosabban a későbbi megjelölésre tekintettel, ha annak használata a korábbi használó engedélye nélkül önmagában jogszabályba ütközne.⁵⁴ A szabály

⁵¹ Vt. 4. § (1) bekezdés c) pont

⁵² Vt. 18. §

⁵³ Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképeségi feltételekre. Budapest, 2011. 29. o.

⁵⁴ Vt. 5. § (2) bekezdés a) pont

alkalmazásnak a törvény tükrében három feltétele van. Egyrészt volt- e tényleges használat a kérelmező részéről, másrészt a két megjelölés azonos vagy lényegileg azonos- e, valamint az engedély nélküli használat valóban jogszabályba ütközik- e vagy sem. Az utolsó feltétel tekintetében általában az 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 6. §-nak való megfelelést kell vizsgálni,⁵⁵ ám a Hivatal sosem deklarálja a törvénysértés meglétét, mindig csak annak elviekben való megvalósulását állapítja meg.

A Vt. a védjegyek *lejárat miatti megszüntére* vonatkozólag is iránymutatást ad, ugyanis elengedhetetlen egy olyan türelmi idő⁵⁶ biztosítása a fogyasztók számára, amely idő alatt a korábbi megjelöléshez kapcsolódó asszociáció feledésbe merül. Nem részesül oltalomban a megjelölés, amely egy olyan védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló, amelynek oltalma *korábban lejárat miatt megszűnt*, ha a megszüntés óta két év még nem telt el, kivéve, ha a korábbi védjegyet nem használták a 18. § előírásainak megfelelően.⁵⁷

Végül, akkor sem kap oltalmat a védjegy, ha a képviselő vagy ügynök a *saját nevében* jelentette be lajstromozásra a jogosult engedélye nélkül, kivéve ha igazolja, hogy eljárása helyénvaló volt.⁵⁸

3. A védjegyjogviszony, a védjegyoltalom tartalma

Mielőtt a védjegyörölés jogintézményének elemzésére térnék, annak megértéséhez nélkülözhetetlen magának a védjegyoltalomnak a közelebbről történő vizsgálata, hiszen az oltalom meglétének vagy meg nem létének vitatása képezi tulajdonképpen a törlési eljárások megindításának fő indokát, tárgyát.

Mint minden iparjogvédelmi alapjogviszony, a védjegyjogviszony is egy *abszolút szerkezetű jogviszony*, amiből az következik, hogy bármely megjelölés alkalmazásához, ami azonos vagy összetéveszthetőségig hasonló a lajstromozott védjegyhez, szükséges a jogosult hozzájárulása, annak hiányában pedig tevékenységétől tartózkodni köteles. A védjegyjogviszonyban személyhez

⁵⁵ Tpv. 6. §: Tilos az árut, szolgáltatást (a továbbiakban együtt: áru) a versenytárs hozzájárulása nélkül olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel - ideértve az eredetmegjelölést is - vagy elnevezéssel előállítani vagy forgalomba hozni, reklámozni, továbbá olyan nevet, megjelölést vagy árujelzőt használni, amelyről a versenytársat, illetőleg annak áruját szokták felismerni.

⁵⁶ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 31. o.

⁵⁷ Vt. 5. § (2) bekezdés b) pont

⁵⁸ Vt. 6. §

fűződő jogokról kevésbé beszélhetünk, annak tartalmát alapvetően *vagyoni* jellegű jogosultságok illetve kötelezettségek teszik ki.⁵⁹

Jogosulttá az válhat, aki a törvényben előírt eljárás útján megjelölését lajstromoztatja, legyen az akár természetes, akár jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.⁶⁰ A lajstromozásnak mindig *konstitutív*, vagyis keletkeztető hatálya van, mely *ex tunc* jelleggel a bejelentés napjára visszamenőleg keletkezik. A védjegy oltalmi ideje tíz év a bejelentés napjától számítva, amely további tíz-tíz éves időtartamra korlátlanul megújítható.

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy már a bejelentés folyamata során a kizárási okokra hivatkozva, bárki számára lehetőség nyílik a lajstromozás megakadályozására a *felszólalás* intézményén keresztül, amelyre a védjegybejelentés meghirdetésétől számított három hónapon belül van lehetőség.⁶¹ Merészség, de nem alaptalan kijelentés egyfajta hasonlóságon alapuló párhuzam állítása a felszólalás és a védjegytiltás intézménye között, hiszen funkciójukban megegyeznek, csak az eljárási szakaszokban való alkalmazásuk ideje tér el egymástól. Felszólalással akkor lehet élni, amikor a „védjegy” még egy függő jogi helyzetben van, még nem rendelkezik oltalommal, vagyis kikényszeríthető jogot még nem képez. Míg törlési eljárás esetében a védjegy bár már megszerezte az oltalmat, de valójában annak megadására nem is lett volna érdemes valamely kizáró ok fennállása miatt, amire azonban a bejelentés alatt nem derült fény. Többek között ez az oka annak is, ami már a korábbiakban említésre került, hogy miért is szűnik meg az oltalom visszaható hatállyal egy sikeres törlési eljárás eredményeként.

A védjegyre vonatkozó jogot a *kizárolagosság* jelzővel lehet illetni. A védjegy egyértelmű iránymutatást ad arra vonatkozóan, hogy ki a jogosult, mely árukra, szolgáltatásokra vonatkozik, illetve, hogy mikortól illeti meg a jogosultat. Következésképpen a jogosult egyedüli döntéshozóként jogosult arra, hogy a megjelölést árukon alkalmazza, felhasználja, illetőleg másnak a használatra engedélyt adjon.⁶² A törvény olyan jogosítványt biztosít az oltalom „tulajdonosa” számára, amely révén abszolút jelleggel bárkit eltilthat a gazdasági tevékenységén belüli engedély nélküli védjegyhasználatától. Ilyen eltiltás vonatkozik például a következő cselekmények során: a megjelölést hordozó áru forgalomba hozatala, a megjelölés használata üzleti levelezésben vagy reklámozásban, szolgáltatás nyújtása vagy annak felajánlása a megjelölés

⁵⁹ Csécsy György: Védjegyjog és Piacgazdaság: Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért. Miskolc, 2001. 211. o.

⁶⁰ Lásd. Vt. 9. §

⁶¹ Vt. 61/A. §- 61/H. §-ig

⁶² Fekete László: A védjegy és a piac előnyei. Jogi Fórum Publikáció: Budapest, 2011. 10. o.

alatt. A Vt.-ben kimerítő jellegű felsorolás azért nem került rögzítésre, mert féltő, annak bekövetkezése, hogy a gazdasági tevékenység körében végzett, de a jogszabályi taxáción kívül eső használati cselekményekkel szemben nem lenne lehetőség fellépésre.⁶³

A jogosultnak három lehetőség áll rendelkezésére jogának érvényesítése érdekében. Fordulhat a Hivatalhoz felszólalás vagy törlési kérelem előterjesztésével, illetve a joghatósággal rendelkező bírósághoz bitorlási per iránti kereset benyújtásával, amennyiben más használja a védjegyet vagy azzal összetéveszthető megjelölést, abban az esetben is, ha az árujegyzék eltérő, feltéve, hogy a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértene vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét.⁶⁴

A tulajdonosnak nem csak joga, de *kötelessége* is a védjegy használata az oltalom fenntartása érdekében, hiszen a nem használt védjegyre, mint lajstromozási akadályra nem lehet hivatkozni. Megszűnik a jogorvoslati eszökhöz való fordulás lehetősége akkor is, ha a jogosult öt éven át *megszakítás nélkül eltúrte* a későbbi védjegy használatát, amiről tudomása volt, sőt emiatt korábbi védjegyére hivatkozva nem kérheti a későbbi védjegy törlését sem.

A védjegyoltalmi igénynek, mint az már nyilvánvaló, megvannak a maga saját keretei. A jogérvényesítés határa, hogy mást nem tilthat el attól, hogy a kereskedelembe az ő saját nevét, illetve címét használja, az áru vagy szolgáltatás minőségére, mennyiségére, fajtájára, értékére, rendeltetésére, előállítási, illetve teljesítési idejére, földrajzi eredetére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó jelzést, továbbá a védjegyet, ha szükséges a termék vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére használja, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetén.

Az oltalmi korlátok közé sorolható még a *jogkimerülés elve* is, mely az oltalomból fakadó és ahhoz kapcsolódó kizárólagos jog „elfogyását” jelenti.⁶⁵ A jogkimerülés értelmében a jogosultnak nincs lehetősége a védjegyhasználat megtiltására, ha az olyan árukra vonatkozik, amelyet belföldön saját maga hozott forgalomba, vagy az ő hozzájárulásával hoztak forgalomba.

A korlátok ismertetésével világosan látható, hogy bár a védjegyoltalom széleskörű és erős eszközökkel vértelzi fel a jogosultat védjegyének megóvása érdekében, de mint a tulajdonjognak, a „legfőbb hatalomnak” úgy az oltalmi jogoknak is meg vannak a törvényileg behatárolt keretei.

⁶³ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 32. o.

⁶⁴ Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképességi feltételekre. Budapest, 2011. 10. o.

⁶⁵ Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8/2000. 32. o.

III. fejezet

1. A peres és nemperes eljárások kapcsolata

A védjegynek, mint a védjegytiltás tárgyának a kimerítő ismertetésével közelebb kerültünk a jogintézmény felderítéséhez, azonban pusztán a védjegy anyagi jogi jellemzői kevesek ahhoz, hogy megérthessük a védjegytiltásnak, mint eljárásnak a működését, hiszen a gyakorlati alkalmazásban hordozza lényegi érvényesülését. Az elmondottak alapján, tehát mint a védjegyjognak a jogrendszerben való elhelyezésénél, ez alkalommal is elkerülhetetlen annak a kérdésnek a tisztázása, hogy mint eljárás, milyen jogág szerves részeként funkcionál a magyar jogrendszerben; előzetesen annyit, hogy az iparjogvédelmi ügyekben hozott határozatok felülvizsgálata *bírósági nemperes eljárás* lefolytatásával történik (ide sorolandók a Vt. 79. §-a alapján a védjegytiltások is), ezért a dolgozatom témájára tekintettel, az elemzést erre a szempontokra tekintettel fogom elvégezni.

A polgári eljárás két ágra tagolható, a *peres* és a *nemperes* eljárásra. A *polgári eljárásjog* a jogrendszer önálló ágazata. Önállóságát speciális jellegzetességei biztosítják, mint a közjogi területhez való kötődése és processzuális természete. Működésbe rendszerint akkor lép, ha az anyagi jogi viszonyokban- ténylegesen vagy pusztán állítottan- zavar keletkezik.⁶⁶ A polgári eljárásjognak bár két „féltekéje” van, azonban klasszikus értelemben véve valójában a polgári per az, ami a magasabban becsült részét alkotja ennek a jogterületnek. A polgári nemperes eljárásokat- ahol a perjogi alapelvek egyébként is csak korlátozott mértékben érvényesülnek- ennek fényében leggyakrabban negatív értelemben szokás megközelíteni, miszerint minden a polgári peres eljáráson kívül eső polgári eljárás nemperes eljárásnak minősül.⁶⁷ A korábbi irodalom nemhiába használta a „perenkívüli jelzőt” az ilyen eljárásokra. Nem lehetetlen a nemperes eljárások megközelítése pozitív oldalról sem, az alábbi módon: nemperes eljárásnak tekinthető a bíróságnak, vagy valamely ahhoz tartozó, illetőleg meghatározott szempontból azzal azonosnak minősülő személynek, valamint az eljárásban részvételre jogosult más személyeknek, az igazságszolgáltatás megvalósítása vagy a tények, illetve jogok tanúsítása, elismerése érdekében, sajátos (a polgári perre előírtaknál általában egyszerűbb) eljárási formában végzett, törvényileg

⁶⁶ Cserba L.- Gáspárdy L.- Harsági V.- Imregh G.- Kormos E.- Nagy A.- Novák I.- Romhányi L.- Senyei Gy.- Sisák P.- Wopera Zs.: Polgári nem peres eljárások. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001. 7. o.

⁶⁷ Éles T.- Juhász E.- Juhász I.- Kapa M.- Papp Zs.- Somlai Zs.- Szécsényi-Nagy K.- Timár K.- Tóth Á.- Török J.- Varga I.: A polgári nem peres eljárások joga. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 30. o.

meghatározott, egymást követő cselekményeit és az azokhoz kapcsolódó eljárási jogviszonyok.⁶⁸ Ez a fogalmi meghatározás a bíróságok jogalkalmazó tevékenységének eredményeként levont következtetések összegzése, törvény általi fogalmi definiálás nem létezik.

Tanulságos az elmúlt húsz év statisztikája, amely alapján mennyiségi szempontból kimutatható, hogy növekvő tendenciát mutat a nem peres ügyek száma és meg is haladja a peres ügyek számát, tehát bár a peres eljárás az „értékesebb” forma, de mégis egyre nagyobb igény mutatkozik a magánjogi ügyek nem peres módon való elintézésére. A nem peres eljárások iránti szükséglet indokaként fogalmazható meg az, hogy ezen eljárástípus a peres eljáráshoz képest kevésbé zárt és bonyolult medicinaként szolgál a jogi kérdések megoldására és az sem elhanyagolható szempont, hogy a legtöbb nem peres eljárás gyors és takarékos utat biztosít a feleknek.

A két jogág egy töről fakadása révén rendelkezik néhány közös vonással, mint például az eljáró fórum és a szereplők jogszabályoknak való alávetettsége vagy a fórum kötelessége egy az eljárást lezáró határozat meghozatalára. Ugyanakkor például a nemperes eljárások során fórumként nemcsak a bíróság járhat el, az eljárásban nem szükséges az ellenérdekű felek megléte. A nemperes eljárás rendeltetése betöltése során a polgári pert *pótolhatja* (pl. védjegytörlés), *előkészítheti* vagy *elháríthatja* (pl. előzetes bizonyítás), illetve *jogállapotot változtathat* (pl. holtak nyilvánítás) meg, jogok *gyakorlását* (pl. hagyatéki eljárás) segítheti elő vagy a *jogrend kényszerítő* (pl. bírósági végrehajtás) akaratának nyithat utat.

A jogirodalom mégis a polgári perbe fektetve bizalmát, annak biztosítja az elsőbbséget bizonyos prioritási pontokra hivatkozva; egyrészt a perjogi szabályok⁶⁹ a nemperes szabályok számára mögöttes, kiegészítő jogként funkcionálnak, ha az adott kérdésre sem a nemperes eljárásra vonatkozó különleges szabály, sem a nemperes eljárásokra vonatkozó általános szabály nem ad választ. Másrészt számos esetben nemperes eljárás követi a pert, harmadszor pedig a jogállamiság ethoszának az a tendencia felel meg, amely a peres formákat részesíti előnyben.⁷⁰ Az utolsó érv háttérében a régi magyar Alkotmány 45. §-nak (1) bekezdése áll, melyben leszögezi, hogy a „Magyar Köztársaságban az igazságszolgáltatást a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, az

⁶⁸ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 31- 32. o.

⁶⁹ Lásd. 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról (továbbiakban: Pp.)

⁷⁰ Cserba L.- Gáspárdy L.- Harsági V.- Imregh G.- Kormos E.- Nagy A.- Novák I.- Romhányi L.- Senyei Gy.- Sisák P.- Wopera Zs.: Polgári nem peres eljárások. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001. 29. o.

ítélőtáblák, a Fővárosi Bíróság, a megyei bíróságok, valamint a helyi és a munkaügyi bíróságok gyakorolják.” Az új Alaptörvény a 25. cikkének (1) bekezdésében ennél árnyaltabban fogalmaz, amikor azt írja, hogy „a bíróságok *igazságszolgáltatási* tevékenységet látnak el”. Ebben a megfogalmazásban ugyanis nem szűkíti le az igazságszolgáltatást kizárólagosan a bíróságok feladataként. Az értelmezés tekintetében, hogy mi is tartozik az igazságszolgáltatás fogalmi körébe, azonban a jogtudományi álláspontok nem egyezők. A mainstream szerint az igazságszolgáltatás csak a peres eljárások lefolytatása és eldöntése az állami bíróság által.⁷¹ E felfogásban a nemperes eljárások egyfajta jogszolgáltatási szerepet töltenek be a polgári ügyekben, amit a nemperes eljárások jogi természete is alátámaszt. Mint ahogy az nyilvánvaló a polgári peres eljárásban a bíróság feladata az ellenérdekű felek között fennálló jogvita eldöntése. Ezzel szemben a nemperes eljárások jelentős hányadánál nincs jogvita, sőt bizonyos esetben ellenérdekű fél sincs (a védjegytörlesztés bírósági szakasza ilyen szempontból is elűt a többi nemperes eljárástól, hiszen kontradiktórius jellegéből adódóan van jogvita és ellenérdekű fél is). Sok esetben tehát, az efféle nemperes eljárások- amelyek például tények, illetőleg jogok hatósági elismertetésére, tanúsítására irányulnak- nem a valódi értelemben vett igazságszolgáltatást valósítják meg, hanem azon kívüli feladatokat látnak el.⁷² A nemperes eljárások jogi természetük fényében, bár a polgári eljárásjog részét képezik a peres eljárásokkal egyetemben, de nem mindig és nem kizárólag igazságszolgáltatási feladatokat látnak el. A sajátos eljárási formájuk megkülönbözteti őket az általában igazságszolgáltatási feladatokat ellátó peres eljárásoktól.⁷³

Visszakanyarodva a Pp.-hez mint a nemperes eljárásokra alkalmazandó általános és szubszidiárius jogforráshoz, fontos e két jelző mögöttes értelmezése. *Általánossága* azt jelenti, hogy alkalmazni csak akkor lehet, ha az adott kérdésre nincs egy *lex specialis* (például a védjegytörlesztési ügyekben a törvény sajátos, hármas hivatásos bíróból álló tanácsot ír elő, az elsőfokú egyesbíráskodásra vonatkozó szabályhoz képest), vagyis az adott nemperes eljárásra vonatkozó jogszabály⁷⁴ által nyújtott iránymutatás hiányzik. A *kisegítő* jelleg alapján pedig akkor használhatók a Pp. szabályai, ha az eljárás nemperes jellegéből más nem következik. Ezt a kényszermegoldást elősegítő alkalmazási lehetőséget hívjuk a Pp. *funkcionális hatályának*,⁷⁵ amit

⁷¹ u. o. 27. o.

⁷² Bókai- Gabányi- Kiss- Németh- Piskolti- Vida: Polgári nemperes eljárások. Ligatura Kiadó, Budapest, 1996. 48. o.

⁷³ u. o. 48. o.

⁷⁴ Nem lenne helyénvaló a törvény kifejezés használata, ugyanis bizonyos esetekben alacsonyabb szintű jogforrás az irányadó például rendelet vagy törvényerejű rendelet.

⁷⁵ Éles T.- Juhász E.- Juhász I.- Kapa M.- Papp Zs.- Somlai Zs.- Szécsényi-Nagy K.- Timár K.- Tóth Á.- Török J.- Varga I.: A polgári nem peres eljárások joga. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 40. o.

a nemperes eljárásokra általánosan vonatkozó 105/1952. (XII. 28.) MT rendelet (továbbiakban: Ppék.) 13. §-nak (3) bekezdése⁷⁶ biztosít. A jogalkotó azonban arról már megfeledezett, hogy azt is rögzítse a rendeletben, hogy a nemperes jelleg mit is jelent. Ebből a joghézagból adódóan több jogértelmezési probléma is kerekedett, amely hiányt a jogalkalmazók, a Kúria iránymutatásaival folyamatosan igyekeznek tartalommal megtölteni.

2. A nemperes eljárások egymáshoz való viszonya

A polgári eljárásjogon belül nem elégedhetünk meg a peres és nemperes eljárások kettéválasztásával, hiszen a nemperes eljárások sokféleségének köszönhetően akkora differencia mutatkozik egy-egy nemperes fajta között, hogy nélkülözhetetlenné válik néhány fontosabb gondolat rögzítése az egymáshoz való viszonyuk aspektusában.

A fentebb említett gondolatsort támasztja alá az az alapvető tény is, hogy a nemperes eljárások célját- a fogalmi meghatározásban foglaltakon túlmenően- általános érvennyel nem lehet pontosan meghatározni, hanem csak az egyes konkrét nemperes eljárásoknál lehetséges és érdemes ezt külön-külön megtenni,⁷⁷ mivelhogy nemcsak a pertől, de egymástól is eltérő célokat szolgálnak.

2. a. A nemperes eljárások csoportosítása

Az eljárásfajták rendszerezésére többféle osztályozás is alkalmazható. Az alkotmánybírósági gyakorlatban a legelterjedtebb mód az *anyagilag jogi igény* érvényesítésének szempontja alapján történő csoportosítás. Vannak olyan anyagilag jogi igény érvényesítések, amelyek a jogalanyok valamilyen (pl. polgári, gazdasági) igényének érvényesítését célozzák, a többi esetben pedig eltérő célokat biztosítanak, amelyeknél a bíróság általi határozathozatal valamilyen anyagilag jogi igény érvényesítését vagy törvényesség megtartását, helyreállítását segítik elő. Ilyen esetben a bíróság főszabályként nem rendelkezik döntési opcióval a jogalanyok anyagilag jogi igényéről.⁷⁸

⁷⁶ „Egyebekben- amennyiben az egyes nemperes eljárásokra vonatkozó jogszabályok másként nem rendelkeznek vagy az eljárás nemperes jellegéből más nem következik- a nemperes eljárásokban is a Pp. szabályait kell megfelelően alkalmazni.”

⁷⁷ Csiky P. - Kiss D. - Németh J. - Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 35. o.

⁷⁸ Lásd. 30/ 1994 (V. 20.) AB határozat

A jogtudomány ehhez képest más jellegű rendszerezéseket részesít előnyben. Az *eljárás tárgya* szerint elhatárolhatók a személyiséggel összefüggő (pl. holtak nyilvánítás), a vagyoni jellegű (pl. védjegytilés) és az egyéb nemperes eljárások (pl. előzetes bizonyítás).

A nemperes eljárások egyik megkülönböztető tulajdonsága, hogy a peres eljárásokhoz képest a bíróságon kívül más fórum is eljárhat az adott ügyben. Ez alapján ismét egy újabb szempont szerint csoportosíthatóvá válnak a nemperes eljárások, méghozzá az *eljáró szervek* szerint. Főszabályként a nemperes eljárások- éppen úgy, mint a polgári perek- bírósági hatáskörbe (pl. védjegytilés) tartoznak,⁷⁹ vannak azonban olyan nem bírósági eljárások, amelyekre a közjegyzőnek van hatásköre (pl. hagyatéki eljárás) vagy egyéb szervek végzik el az eljárás lefolytatását (pl. bírósági végrehajtó jár el a végrehajtási ügyekben).

Említésére érdemes egy másik osztályozási forma, a hasonló *eljárási célok*on alapuló csoportosítás, ami azonban már az előző fejezetben ismertetésre került.⁸⁰

Végül a korábban már kivesézett, a Pp. háttérjogszabályként való érvényesülése alapján a *szabályozás helye* szerinti tagolás alapján vannak olyan eljárások, amelyek egyértelműen a Pp.-ben kerülnek szabályozásra (pl. előzetes bizonyítás), vannak olyanok, amelyekre külön jogszabály vonatkozik (pl. végrehajtási eljárás) és előfordul ezek keveréke, amikor a szabályozás megoszlik a Pp. és más jogforrás között (pl. védjegytilés).

2. b. A nemperes eljárásokra vonatkozó általános szabályok

A fentebb említett Ppék. azon része, ami a nemperes eljárások általános szabályait foglalja magában, ma már az elemzett 13. §-a (és még pár, jelen esetben mellőzött szakasz) kivételével hatályon kívül helyezésre került túlhaladottsága miatt. A 13. §-nak a nemperes jellegből adódó következtetéseivel kívül, még két területre tartalmaz iránymutatást a maga őskövületi módján. A jogtörténeti jellegét adja az (1) bekezdésben⁸¹ meghatározott nemperes eljárásokban a bíróságok összetételére való iránymutatás, mivel a hivatkozott Pp. 11. §-a azóta már megváltozott és a nemperes eljárásokban is már az egyesbíró tekinthető (kivételekkel persze) általánosnak. A (2)

⁷⁹ Bókai- Gabányi- Kiss- Németh- Piskolti- Vida: Polgári nemperes eljárások. Ligatura Kiadó, Budapest, 1996. 55. o.

⁸⁰ Lásd. 19. o.

⁸¹ Ppék. 13. § (1) A házassági bontóperet előkészítő, a lakásbért megállapító, továbbá a személyes használati tárgyak kiadására, a tartásra, valamint a családjogi jogszabályon alapuló egyéb ideiglenes intézkedésre irányuló nemperes eljárásban a bíróság összetételére a Pp. 11. §-a irányadó, a többi polgári nemperes eljárásokban azonban a bíróság ülnökök közreműködése nélkül jár el.

bekezdésben⁸² pedig a felfolyamodás helyett fellebbezést rendel el, ami szintén egy elavult rendelkezés, egyetlen hasznosítható előírása az, hogy a fellebbezésre a Pp. XII. fejezetének a végzések elleni fellebbezést szabályozó rendelkezései irányadóak.⁸³ A már sokat emlegetett 13. § (3) bekezdése révén azonban sok olyan eljárásjogi szabály gyűjthető ki a Pp.-ből, aminek révén megalkotható egy a nemperes eljárásokra vonatkozó általános érvényű szabályok halmaza. Az általános jelző esetleg félrevezetően azt sugallhatja, hogy minden nemperes eljárásra ugyanúgy kell a szabályokat alkalmazni, azonban tág értelemben vett általánosságról nem beszélhetünk, hiszen ahhoz túl sokfajta nemperes eljárás és azokhoz társuló külön jogszabály létezik.

A nemperes eljárásokban az *eljárásra jogosult* lehet a bíróság, a közjegyző, a közjegyző helyettes, a végrehajtó, a végrehajtást elrendelő és a végrehajtást foganatosító szerv. A védjegytörlesztés bírósági jellegére tekintettel az elemzés tárgyaként csak a bíróságot, mint eljárásra jogosult fórumot veszem górcső alá.

A polgári per joghatóságra vonatkozó szabályai alapján a bírósági szervezet felépülésére elvi alapként szolgálhat a *pertárgy értékéhez* igazodó szervezeti felépítés, a másik pedig a *területi elvet* valló organizációs forma.⁸⁴ A felépítés tagoltsága a perorvoslati eszközök biztosítását szolgálja, továbbá ezek a csoportosítási elvek segítenek annak meghatározásában is, hogy milyen szintű bíróság jár el az adott ügyben.

A Pp., hatásköri meghatározás szempontjából, a nemperes eljárások közül azokra vonatkozik, amelyeket a külön szabályok a bíróságok hatáskörébe utalnak. A bírósági nemperes ügyek intézése- ha kivételre utalás nem történik- a helyi bíróságok hatáskörébe tartozik (pl. holtlak nyilvánítás). Az általános esetektől eltérve- a fellebbezésre tekintet nélkül- elsőfokon hatáskörrel rendelkezhet még a munkaügyi bíróság (pl. szakszervezeti kifogással kapcsolatos eljárás), a törvényszék/ illetve a Fővárosi Törvényszék (pl. az iparjogvédelmi ügyekben hozott határozatok bírósági felülvizsgálata) és a Kúria (pl. eljár az alkotmányjogi panasz alapján alkotmányellenessé nyilvánított jogszabály konkrét esetben történő alkalmazhatóságának visszamenőleges kizárásra irányuló eljárásban) is. A hatásköri szabályok azonban nem adnak iránymutatást arra nézve, hogy az ügymegosztás szempontjából az azonos szinten lévő bíróságok

⁸² Ppék. 13. § (2) A polgári nemperes eljárásokra vonatkozó jogszabályok szerint az elsőfokú bíróság határozata ellen előterjeszthető felfolyamodás helyett fellebbezésnek van helye; a fellebbezésre a Pp. XII. fejezetének a végzések elleni fellebbezést szabályozó rendelkezései irányadóak.

⁸³ Éles T. - Juhász E. - Juhász I. - Kapa M. - Papp Zs. - Somlai Zs. - Szécsényi-Nagy K. - Timár K. - Tóth Á. - Török J. - Varga I.: A polgári nem peres eljárások joga. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 43. o.

⁸⁴ Novák István: A polgári per hatásköri szabályainak elvi alapjai. Jogtudományi Közlöny, 14. évf. 5. szám. 1964. 295. o.

közül melyik bír illetékességgel az ügy elrendezésére. A nemperes eljárások esetén a jogszabályok külön meghatározzák azokat az okokat, amelyek alapján a hatáskörrel rendelkező bíróságok közül kiválasztható, hogy melyik bíróság jár el.⁸⁵ Az illetékességre vonatkozóan ezekben az esetekben is érvényesülnek a Pp. általános (Pp. 29- 30. §-ig) illetékességekre vonatkozó szabályai, mint például a csődeljárásban, felszámolási eljárásban, végelszámolási eljárásban az adós székhelye szerinti törvényszék illetékes. A külön jogszabályok, azonban az általánostól eltérő kizárólagos illetékességet is meghatározhatnak, ezekben az esetekben csak azon bíróság előtt lehet megindítani az eljárást, amelyet a törvény megjelöl. Ilyen illetékességet ír elő a Vt., mely 79. §-ban kimondja, hogy védjegyügyekben hozott határozatok esetében csak a Fővárosi Törvényszék járhat el. Látható, hogy bizonyos esetekben az eredetileg egy elsőfokú fórumhoz tartozó ügyet a 'másodfokú' (Fővárosi) törvényszék 'elsőfokú' ügyintézőként lát el. A hatásköri megosztás oka lehet egyfelől az ügyek súlyossága, másfelől a törvényszéki bíróság személyi összetétele.⁸⁶ Novák István tanulmányában az említett indokokat cáfolva, már a '60-as években felvetette azt a kérdést, hogy vajon valóban szükséges ennek a kettőségnek az alkalmazása, többek között az iparjogvédelmi ügyekre vonatkozóan is. Inspiráló gondolatai azonban a mai helyzetet elnézve, még nem, és valószínű, hogy nem is fogja elérni a kívánt fordulatot.

Az eljárásban *résztevő felek* tekintetében a polgári perben használatos alperes, felperes eljárásjogi fogalmak nem alkalmazandók, helyettük, az eljárás fajtájára tekintettel jogosultnak, kötelezettnek, vagy kérelmezőnek, ellenérdekű félnek (pl. a védjegytorlási eljárásban) stb. nevezzük a résztvevőket. Sőt a perekre jellemző kontradiktórius jelleg sok esetben azért nem érvényesül, mivel maga a nemperes eljárás is egyoldalú, az eljárásban kizárólag az eljárást kezdeményező személy szerepel, s ellenérdekű fél nincs, vagy pedig- az esetek többségében- nem jut eljárásjogi szerephez (pl. csődeljárás, pszichiátriai beteg önkéntes intézeti gyógykezelésének elrendelése).⁸⁷

Mind a polgári, mind a nemperes eljárások legfontosabb kelléke a *beadvány*, hiszen ez biztosítja a felek és a bíróság közti kommunikáció zökkenőmentességét. A beadvány egy olyan gyűjtőfogalom, ami magában foglalja az eljárásban résztvevők kérelmét, bejelentését, érdemi nyilatkozatát, amelyeknek formai és tartalmi követelményeit a Pp. 93. §-nak (1) bekezdése

⁸⁵ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 92. o.

⁸⁶ Novák István: A polgári per hatásköri szabályainak elvi alapjai. Jogtudományi Közöny, 14. évf. 5. szám. 1964. 299. o.

⁸⁷ u. o. 98- 99. o.

kiterjesztőleg rögzíti a nemperes eljárásokra is, habár a *lex specialis* iskolapéldájaként a külön jogszabályok a különleges tartalmi elemeket a Pp.-től függetlenül, attól eltérően határozhatják meg. A polgári perben az eljárás megindítására a keresetlevél szolgál, viszont a nemperes eljárások megindításának formája egy *kérelem* benyújtásában testesül meg (pl. védjegytörlés), de a nemperes eljárások eltérő természetére tekintettel ez nem jelenthető ki általános jelleggel. Eszközként szolgálhat még példának okáért az árverési kifogás, a bejelentés, az értesítés, a jogutód nélküli megszűnést kimondó határozat megküldése, az indítvány és a kifogás, sőt néhány jogszabály ilyen kérelmekre a 'kereset-re indulás' kifejezést használja. A különbség nemcsak az elnevezésben rejlik, hanem a beadványhoz fűződő eljárásjogi garanciák sem egyformák a keresetlevél és a kérelem esetében, tehát nem alkalmazható feltétel nélkül a Ppék. már többször hivatkozott általános felhatalmazása, miszerint a nemperes jellegből adódó esetleges kivételekkel a nemperes eljárásokban is a Pp. szabályait kell alkalmazni.⁸⁸ Mindezek mellett kivételesen ugyan, de az is lehetséges, hogy a bíróság vagy a közjegyző nem kérelemre, hanem hivatalból indítja meg az adott nemperes eljárást (pl. hagyatéki eljárás).⁸⁹

A nemperes eljárások megindulásának jellemző hordaléka az eljárást gyorsító rendelkezések (pl. az érdemi döntésre megszabott idő), amelyek hatással vannak a Pp.-ben szabályozott eljárás *félbeszakadásának, felfüggesztésének, szünetelésének* intézményére. Az ilyenfajta rendelkezések kizárják például a csodeljárások szünetelését, félbeszakadását vagy felfüggesztését. Az érem másik oldala, hogy a gyakorlatban viszont a bíróságok túlterheltsége miatt mégis szükségessé válik az eljárások 'jegelése', melyre a felfüggesztés elrendelése ad lehetőséget. A Pp. 152. §-a⁹⁰ alapján felfüggesztésre akkor kerül sor, ha a döntés meghozatala valamely előzetes kérdés elbírálástól függ. Ezzel a jelenséggel találkozunk a védjegybitorlási perek és a védjegytörlések kapcsán, ugyanis sokszor a bitorlási perek során megindítják a védjegytörlést is (még akkor is, ha annak sikere valószínűtlen, annak szerepe csupán az időhúzás), aminek a bitorlási perek előkérdéseként való minősítésével lehetővé válik a bíróságok számára a Pp. alapján az eljárás felfüggesztése.

⁸⁸ Éles T.- Juhász E.- Juhász I.- Kapa M.- Papp Zs.- Somlai Zs.- Szécsényi-Nagy K.- Timár K.- Tóth Á.- Török J.- Varga I.: A polgári nem peres eljárások joga. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 60. o.

⁸⁹ Bókai- Gabányi- Kiss- Németh- Piskolti- Vida: Polgári nemperes eljárások. Ligatura Kiadó, Budapest, 1996. 55. o.

⁹⁰ 152. § (1) Ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában az eljárás büntetőbírói vagy államigazgatási hatáskörbe tartozik, a bíróság a per tárgyalását ennek az eljárásnak jogerős befejezéséig felfüggesztheti. Ha ez az eljárás még megindítva nincs, a büntetőeljárás megindításáról hivatalból üldözendő bűncselekmény esetében a bíróság gondoskodik, egyébként pedig az eljárás megindítására megfelelő határidőt tűz ki. Ha a határidő eredménytelenül telik le, a tárgyalást folytatni kell.

(2) A bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van.

A nemperes eljárásokban általánosságban hiányzik a perjogi biztosítékként⁹¹ szereplő *tárgyalás* megtartása, hiszen bizonyos jellemvonásokra tekintettel (pl. egyoldalúság), sokszor eleve fogalmilag kizárt. Jogszabály minden esetben külön rendelkezik arról, hogy az adott eljárásban sor kerül-e a felek meghallgatására, sőt van olyan rendelkezés is, amikor az eljárás nemperes jellegének ellenére tárgyalást kell tartani.⁹² Vannak olyan esetek, amelyeknél a bíróság mérlegelési körében döntheti el, hogy indokolt-e tárgyalás tartása (pl. holtak nyilvánítási eljárás), de van ahol törvényileg, kötelező jelleggel van előírva (pl. védjegytörlesztés).

A *bizonyítás* tekintetében is eltérő mechanizmusok érvényesülnek az egyes nemperes eljárásokra vonatkozóan. A bizonyítást különböző fokai alapján lehet elkülöníteni. A bizonyítás mértéke és jellegzetességei szerint négy kategóriába sorolhatók; amikor a bíróság a peres eljárással azonos bizonyítást fogatosít (pl. iparjogvédelmi/szabadalmi eljárások), kész bizonyítást folytat le (okirati bizonyítás), bizonyítás helyett csak valószínűsítés történik (pl. okirat megsemmisítése) vagy nem folyik bizonyítás (pl. fizetési meghagyás).⁹³ A nemperes eljárások többségéről azonban elmondható, hogy bizonyítás tekintetében a Pp.-ben érvényesülő szabad bizonyítás elve csak korlátozva, kötött bizonyítással érvényesül.

Az eljárás lezárása a szóban forgó eljárásokban is *határozattal* történik. Ez a határozat azonban a pert lezáró ítélettel szemben vagy végzés vagy más határozat (pl. meghagyás). Nemcsak a megnevezésben jut kifejezésre a különbség, hanem bár jogi természetükben azonosak az ítéletekkel, de a ténybeli alap eltérő. Míg az ítélet ténybeli alapja csakis a bíróságnak a bizonyítás alapján, a *bizonyosság* fokáig terjedő belső meggyőződése szerint *megállapított ítéleti tényállás* lehet, amely rendszerint azonos az *objektív valóságban* megtörtént tényazonosítással, addig a nemperes eljárásokban ez nem minden esetben érvényesül⁹⁴ (ez visszautalás a bizonyítás lefolytatásának a típusaira).

A nemperes eljárásokban hozott határozathoz, tekintet nélkül arra, hogy az érdemi-e vagy sem, a legtöbb esetben nem fűződik jogerőhatás.⁹⁵ Ennek megértéséhez a *jogerő*, mint fogalmi meghatározás magyarázásra szorul. Definíciószerűen a jogerőn az adott bírósági határozat

⁹¹ Bókai- Gabányi- Kiss- Németh- Piskolti- Vida: Polgári nemperes eljárások. Ligatura Kiadó, Budapest, 1996. 57. o.

⁹² Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 140. o.

⁹³ Király L.- Simon K. L.: Bizonyítás a nemperes eljárásokban. Magyar Jog, 53. évf. 1. sz. 2006. 23. o.

⁹⁴ Farkas József: Jogerő a nem-peres eljárásokban. Jogtudományi Közlöny, 38. évf. 11. sz. 1973. 590.o.

⁹⁵ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 146. o.

(abszolút vagy relatív) megtámadhatatlanságát és irányadó voltát értjük.⁹⁶ Meg kell különböztetni az anyagi jogerőt az alakítól. Az alaki jogerő, ami a megtámadhatatlanságot jelenti, kétfokú, egyrészt relatív akkor, amikor rendes perorvoslat révén még megtámadható, másodsor pedig amikor a jogerő eléri azt az állapotot, amikor sem rendes, sem rendkívüli jogorvoslattal nem támadható meg. Attól, hogy egy határozat rendelkezik az alaki jogerővel, nem garantált, hogy anyagi jogerővel is bírni fog. A nemperes eljárások esetében is csak a meghagyáshoz és a végzések egy részéhez tapad anyagi jogerő.⁹⁷ De mit is jelent az anyagi jogerő megléte? Jelenti az újabb eljárás megindítás megakadályozását fél-, tény-, és jogazonosság esetében, illetve, hogy a jogerős határozat tartalmát mindenkinek irányadónak kell tekinteni. A nemperes eljárásoknál vagy a jogalkotó vagy (az első hiányában) az eljárás természete dönti el, hogy rendelkezik e ilyen jogerővel; például a perpótló (mint a védjegytörlesztés is) és a jogállapotot változtató eljárások jellege arra enged következtetni, hogy az eljárás során végleges, irányadó döntésnek kell születnie, amihez tehát a jogerő teljessége fűződik. Összegezve, a hozott határozatok mindig alaki jogerőre emelkednek, azonban nem minden alakilag jogerős határozathoz fűződik anyagi jogerő.

A bíróság által hozott érdemi döntés az ítéletnek- jelen esetben a végzésnek- nem kizárólagos tartalma, mert mellette és vele kapcsolatban a bíróságnak számos egyéb tényt vagy körülményt is rendeznie kell.⁹⁸ Az eljárás „mellékkövetkezménye”, hogy az azt befejező határozat rendelkezik a *perköltség* viseléséről is. A perköltség mindig az eljárás mellékkövetkezménye, mert sorsa minden esetben a fő követeléshez kapcsolódik és ahhoz viszonyítottan lesz kisebb vagy nagyobb, és tartozik azt az egyik vagy másik fél megfizetni.⁹⁹ Az pedig, hogy valamelyik félnek egy tevőleges magatartást magában foglaló *fizetési kötelezettsége*- amit határidőn belül meg kell fizetni a jogosultnak- keletkezik egyértelműen alátámasztja a perköltségről való rendelkezés anyagi jogi hatását. A bíróság általi rendelkezés ezáltal a felek között egy relatív szerkezetű és vagyoni értékkel bíró *kötelmi jogviszonyt* keletkeztet.¹⁰⁰ Azonban a többi kötelmi jogviszonytól eltérően, a teljesítés kikényszerítésére nyitva álló eszközök eltérőek, hiszen alapvetően a kötelelem kikényszerítése, annak bírósági útra való terelésével történik, de a perköltségek tekintetében főleges és nem is lehetséges ezeknek a köröknek a lefutása, mivel ezt a kötelmet maga a bíróság

⁹⁶ Éles T.- Juhász E.- Juhász I.- Kapa M.- Papp Zs.- Somlai Zs.- Szécsényi-Nagy K.- Timár K.- Tóth Á.- Török J.- Varga I.: A polgári nem peres eljárások joga. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 80. o.

⁹⁷ u.o. 81. o.

⁹⁸ Novák István: A per-költség megtérítési kötelelem, mint a polgári perből származó kötelmi jogviszony. Jogtudományi Közlöny, 40. évf. 10. szám. 1985. 573. o.

⁹⁹ u.o. 574. o.

¹⁰⁰ u.o. 575. o.

keletkezteti. Annak érvényesítésére például végrehajtással történhet. A perköltségen alapuló kötelmi jogviszony sajátossága még, hogy azt a jogosult fél akaratától függetlenül, a bíróság hivatalból keletkezteti, azonban a törvény lehetőséget biztosít arra is, hogy a fél a követelését ne érvényesítse.¹⁰¹ A Pp.-nek a perköltségre irányadó szabályozását¹⁰² a nemperes eljárásokra is megfelelően kell alkalmazni. A megfizetésre azt kell kötelezni, akinek a kérelmét/ ellenkérelmét a bíróság elutasította, már ha van ellenérdekű fél (ha nincs a Pp. szabályait sem lehet alkalmazni).

A *fellebbezésre*, mint rendes jogorvoslatra ugyanúgy, mint a peres eljárásban, itt is perköltségekben, pénzbírságban való marasztalásban, illetve külön törvényi felhatalmazással fellebbezhető végzések esetében van lehetőség. A Pp. 257. §-a alapján végzés elleni fellebbezésről- ha annak az elsőfokú bíróság eleget nem tehet- a másodfokú bíróság határoz tárgyaláson kívül. A Pp. szabályától eltérve néhány eljárás esetében azonban kérelemre helye lehet a felek meghallgatásának is (pl. védjegytörlés).

A rendkívüli jogorvoslati lehetőségek körében, a *perújítás* kapcsán elmondható, hogy céljára tekintettel - ami nem más mint az anyagi jogerő feloldása- csak azoknál a nemperes eljárásoknál jöhet számításba, ami eleve rendelkezik anyagi jogerővel. A nemperes eljárásokban -az előzőekben elmondottak alapján- ennél fogva általában nincs helye perújításnak, mivel főszabályként a Pp. 260. § (1) bekezdése is kimondja, hogy perújításnak jogerős ítélet ellen van helye. Persze a szakaszból az is levezethető, hogy mivel a Pp. szabályait a nemperes eljárásokra megfelelően kell alkalmazni, úgy azon jogerős határozatok esetében, amik tulajdonképpen az 'ítélet hatályával' bírnak, lehetőség van a perújításra.

A másik rendkívüli jogorvoslati lehetőség a *felülvizsgálat*, ami a Kúria hatáskörébe tartozik. Felülvizsgálatot jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott végzés ellen lehet kérni.¹⁰³ Az említett szakasz (3) bekezdése pedig felsorolja azokat a végzéseket, amelyek a felülvizsgálat körbe esnek. Tekintetbe véve azt a tényt, hogy a nemperes eljárások befejezéseként hozott döntések érdeminek minősülnek, a nemperes eljárásokban általánosnak tekinthető a felülvizsgálat lehetősége.¹⁰⁴ Egyedüli korlátozó rendelkezés a Pp. 271. §-ban meghatározott negatív taxáció, ami

¹⁰¹ Pp. 78. § (2) „A bíróság a perköltség felől hivatalból határoz, kivéve, ha a pernyertes fél a perköltség tárgyában való határozathozatal mellőzését kéri...”

¹⁰² Pp. 78. § (1) A pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni; ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83. §-ok eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója.

¹⁰³ Pp. 270. § (2) A jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától - jogszabálysértésre hivatkozással - a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

¹⁰⁴ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 158. o.

alapján a felülvizsgálat lehetőségétől elzárhatók egyes eljárások (pl. cég törlését elrendelő végzés). A védjegy-törlési eljárás szintjeire tekintettel, aminek végső állomása a Kúria, értelemszerűen lehetőség nyílik a felülvizsgálatra.

A nemperes eljárásokra vonatkozó általános szabályokról szóló, a teljesség igénye nélküli rövid ismertető elegendő ahhoz, hogy levonhassunk egy olyan konklúziót, ami szerint az óriási mennyiségű joganyag corpus-ok között, amik az egyes nemperes eljárásokat szabályozzák, igen szerteágazóak, ráadásul sok esetben eltérő rendelkezéseket tartalmaznak egy-egy eljárásra vonatkozóan, a Pp., mint összefogó erő az idevonatkozó rendelkezéseivel eligazítást ad a könnyebb tájékozódáshoz és átláthatósághoz ebben a sokszor labirintusszerű hálózatban.

IV. fejezet

1. Magyarország területén oltalomban részesülő védjegyek az Uniós csatlakozást követően- magyar/közösségi/nemzetközi

A védjegy-törlés tárgyának, a valójában oltalommal nem rendelkező védjegynek a tulajdonságai a korábbiakban már rögzítésre kerültek, azonban a nemzetközi terepre való kitekintéssel, azok fajtáiról is elengedhetetlen néhány gondolat lejegyzése, hiszen azok is ugyanolyan oltalomban részesülnek Magyarország területén, mintha a Hivatal eljárásában kerültek volna lajstromozásra.

A hazánkban érvényes védjegyek köre a 2004. május 1-jei *uniós csatlakozásunkkal* mondhatni egy teljesen új arculatot kapott. Ahhoz, hogy érzékelhető legyen a két 'korszak' közti különbség, szükségesnek tartom felvázolni a csatlakozás előtti helyzetet.

A régi rendszerben két úton nyílt mód a védjegyek bejelentésére Magyarországon; egyrészt *nemzeti* úton, másrészt pedig *nemzetközi* úton.

A nemzeti úton történt bejelentések estében a Hivatal (akkori nevén: Magyar Szabadalmi Hivatal) a lajstromozhatóságot mindig a feltétlen és a viszonylagos kizáró okok tekintetében vizsgálta meg és amennyiben úgy ítélte, hogy a megjelölés valamely kizáró oknak nem felelt meg, akkor a bejelentőt felhívta nyilatkozattételre. A megadott védjegyek esetében ekkor is volt lehetőség törlési eljárás megindítására, ahol a kérelmező már ügyfél volt.

A nemzetközi védjegyeket,¹⁰⁵ az uniós csatlakozástól függetlenül, a mai napig a WIPO Nemzetközi Iroda lajstromozza. A bejelentést követően a Hivatal Nemzetközi Védjegy Osztályának 12 hónap állt rendelkezésére, hogy a védjegy abszolút és relatív kizáró okait megvizsgálja és 'ideiglenes elutasító határozatot' bocsásson ki a Nemzetközi Iroda felé, ha a védjegy nem felelt meg a magyar előírásoknak.¹⁰⁶ A jogszabályváltozások eredményeként a Hivatal ma már csak abszolút kizáró okok vagy felszólalás fennállása esetén bocsát ki ilyen határozatot. A magyar lajstromozási időpontnak nem a nemzetközi lajstromozási időpontot, hanem mindig az ideiglenes elutasításra nyitva álló határidő elteltét, ami 12 hónap a nemzetközi lajstromozástól, vagy az ilyen határozat részben vagy egészben történő visszavonásának napját kell tekinteni. Értelemszerűen, ha határozat kibocsátása vagy felszólalás nem történik, úgy a védjegy magyarországi kiterjesztése érvényesnek tekinthető, és oltalma megegyezik a nemzeti úton lajstromozott védjeggyel.¹⁰⁷ A közösségi védjegyekhez képest azért lehet előnyösebb ennek az útnak a választása, mert előfordulhat, hogy egy korábbi közösségi védjegy alapján a bejelentést elutasítják, vagy felszólalnak ellene, illetve a Madridi Megállapodás, Jegyzőkönyv annyiban rugalmasabb, hogy lehetőséget biztosít arra, hogy bizonyos országok vonatkozásában ne igényeljünk egy áruosztályt, továbbá takarékosági szempontokat figyelembe véve, külön ki lehet jelölni azokat az országokat, amelyekre az oltalmat ki kívánjuk terjeszteni.

AZ EU- csatlakozás után egy harmadik lajstromozási módra is lehetőség nyílt, az úgynevezett *európai/ közösségi védjegy*¹⁰⁸ iránti bejelentési kérelem benyújtásával, ami olyan iparjogvédelmi kategória, amely nem egy nemzet területén, hanem a teljes Európai Unió területén ad jogi oltalmat, mintha az *Európai Unió egy ország lenne*.¹⁰⁹ Olyan jogi eszköz az Európai Unióban, amely megkönnyíti az áruk és a szolgáltatások tagállamok közötti szabad áramlását, ennél fogva lényeges szerepet tölt be az egységes belső piac működésében.¹¹⁰ Magyarország csatlakozásával nemcsak az azt követő időszakban történt közösségi védjegy lajstromozások szereztek meg az érvényességet hazánk területén, hanem automatikusan érvényessé vált az addig bejegyzett összes közösségi védjegy, mely mennyiségileg meghaladta a kétszázézetet is. A közösségi védjegybejelentést 1996.

¹⁰⁵ Szabályozást tartalmazó nemzetközi dokumentumok: 1891. évi Madridi Egyezmény, 1989. évi Madridi Jegyzőkönyv.

¹⁰⁶ Pintz György: Jelentős változások a védjegyek terén. *Ügyvédek Lapja*, 3. sz. 2004. 44. o.

¹⁰⁷ u.o. 44. o.

¹⁰⁸ A közösségi védjegyet jogi helyzetét a 207/2009/ EK rendelet egy szupranacionális, nemzetek feletti jogként szabályozza, ezért a tagállamokban közvetlenül irányadó, anélkül, hogy a nemzeti törvényhozó szervek nemzeti jogként ratifikálták volna. Vannak azonban olyan interface kérdések, aminek jogi kitöltését a nemzeti jogokra bízta, például a védjegy bíróságok kijelölése.

¹⁰⁹ Pintz György: Jelentős változások a védjegyek terén. *Ügyvédek Lapja*, 3. sz. 2004. 44. o.

¹¹⁰ Fekete László: A védjegy és a piac előnyei. *Jogi Fórum Publikáció*, Budapest, 2011. 16. o.

április 1-je óta az OHIM (Belső Piaci Harmonizációs Hivatal) nevet viselő intézménynél kell megtenni (vagy a Szellemi Tulajdon Világszervezete genfi Nemzetközi Irodája útján), amely bejelentést az alaki követelményeknek való megfelelés esetén a feltétlen kizáró okokra szűkítő jelleggel vizsgálja meg az OHIM. Abszolút oknak számít az is, ha csak egyetlen tagállam nyelvén nincs a megjelölésnek megkülönböztető képessége.¹¹¹

A viszonylagos kizáró okok tekintetében pusztán a korábbi közösségi védjegyekre kiterjedő hatályú (tehát a nemzetire nem) kutatást végez, amelynek eredményét megküldi a bejelentőnek. A bejelentő a kutatási jelentésre tekintettel mérlegelheti, hogy továbbra is fenntartja-e a bejelentésre vonatkozó szándékát. Ha nem vonja vissza, akkor a megjelölést körülbelül hat hónap múlva közzé teszik, ezután kezdődik meg a három hónapos időintervallummal rendelkező *felszólalási szakasz*, aminek keretében egy korábbi közösségi védjegy jogosultja tiltakozhat a bejelentés ellen. A felszólás az eljárást kontradiktóriussá alakítja, amiben a felszólaló ügyfélként vesz részt. Ha nincs felszólaló, vagy a felszólalás sikertelen, abban az esetben az oltalmat bejegyzik a lajstromba.

A gyakorlatban sokszor az is előfordul, hogy az OHIM-hez intézett felszólalás előtt a bejelentőt a korábbi közösségi védjegyjogosult előzetesen értesíti arról, hogy a jövőben felszólalást fog benyújtani olyan okok miatt, amik veszélyeztethetik gazdasági érdekeit (például szóösszetétel és árujegyzék hasonlósága). Ezekben az esetekben bevett gyakorlatnak számít egy földrajzi alapokon nyugvó megállapodás, úgynevezett *co-existence agreement* megkötése, melyben a bejelentő kijelenti, hogy a korábbi közösségi védjegyjogosult országában nem kívánja használni a megszerzendő közösségi védjegyét, ugyanakkor a jogosult is nyilatkozik, hogy a kikötés teljesülése esetén pedig nem fog felszólalással élni az OHIM előtt.

Magyarország az EU által támasztott jogharmonizációs kötelezettsége alapján a korábbiakban hivatkozott 2003. évi CII. törvénnyel módosította a hazai szabályozást, aminek fényében anyagi és eljárásjogi újításokkal változott meg az addig üzemelő bejelentési folyamat, ami azért is fontos, mert ezeknek a változásoknak a törlési eljárásra is megvoltak a maguk hatásai. Egyrészt bővült a relatív kizáró okok köre, az összetéveszthetőség kiegészült az asszociáció fogalmával, másrészt bevezetésre került a felszólalási rendszer, továbbá a törlési eljárásokban a költségek viselésére hozott határozatokat a bíróság innentől fogva végrehajtási záradékkal látja el. Az érdemi vizsgálat

¹¹¹ Pintz György: Jelentős változások a védjegyek terén. *Ügyvédek Lapja*, 3. sz. 2004. 44. o.

az OHIM, kizárólag az abszolút okokra hagyatkozó vizsgálata alapján, két részre osztódott. A hivatalból történő vizsgálat a közérdekre tekintettel csak az abszolút kizáró okokra terjed ki, míg a relatív kizáró okok tekintetében a Hivatal csak felszólalás keretében végez érdemi vizsgálatot.

Az uniós és a nemzeti oltalmi rendszerek egymás mellett való működése lehetővé teszi, hogy a védjegyjogosultak eltérő igényeinek a különböző rendszerek sikerebben eleget tudjanak tenni. A közösségi védjegyrendszer főbb elveinek- az *egységesség*, az *autonómia* és az *együttélés*- természete is erre enged következtetni.¹¹²

2. A védjegytilés anyagi jogi háttere- törlési okok

Nem véletlenül ismertetem röviden annak módját, hogy miként is lehet megszerezni lajstromozással a védjegyoltalmat, hiszen annak megszerzésének és megszűnésének a bekövetkezése között szoros összefüggés áll fenn, különös tekintettel a védjegy törlésének az estére. A Vt. a védjegyoltalom *megszűnésének módjai*¹¹³ között sorolja fel a védjegy törlésének aktusát, aminek lefolytatására *hatáskörrel* a 37. § alapján, a Hivatalt ruházza fel. A törlési eljárást egy lényeges momentum lerombolhatatlan kínai nagyfalként határolja el a megszűnés megállapítására irányuló eljárástól. A törlési eljárásnak olyan ok alapján van helye, amely egyben *lajstromozási akadályként* is szerepel, a megszűnés megállapítási eljárás pedig a *lajstromozást követően* felmerült megszűnést eredményező okok érvényesítésének a kerete.¹¹⁴ A *védjegytilés okait* a Vt. egy harmadik törvényhelyen belül határozza meg¹¹⁵. Eszerint a védjegyet törölni kell, ha a védjegy eleve nem felelt meg a lajstromozási követelményeknek. Előfordulhat ugyanis, hogy annak ellenére, hogy nem rendelkezett a védjegy *megkülönböztető* képességgel vagy valamely *kizáró ok* állott fenn az oltalom megszerzésével kapcsolatban, ezeket a lajstromozási akadályokat az engedélyezési eljárásban- a vizsgálat korlátai miatt vagy bármilyen más okból- nem érvényesítették és a védjegyet lajstromozták.¹¹⁶ Továbbá törölni kell a védjegyet „ha a

¹¹² Fekete László: A védjegy és a piac előnyei. Jogi Fórum Publikáció, Budapest, 2011. 17.o.

¹¹³ Vt. 30. § (1) „A védjegyoltalom megszűnik, ha

a) a védjegyoltalom tárgya nem felelt meg a 8. § a) pontjában meghatározott feltételeknek;

b) a védjegyoltalom tárgyát képező megjelölés különbözik attól vagy az árujegyzék bővebb annál, mint amit az elismert bejelentési napon benyújtott, illetve - megosztás esetén - a megosztott bejelentés tartalmazott;

c) a védjegyet törölték (33. §), keletkezésére - a bejelentés napjára - visszaható hatállyal...”

¹¹⁴ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 125. o.

¹¹⁵ Vt. 33. § (1) bekezdése

¹¹⁶ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 91. o.

védjegyoltalom tárgyát képező megjelölés különbözik attól vagy az *árujegyzék* bővebb annál, mint amit az elismert bejelentési napon benyújtottak, illetve - megosztás esetén - a megosztott bejelentés tartalmazott, valamint ha a nemzetközi védjegybejelentést a Madridi Megállapodás, illetve a Megállapodáshoz kapcsolódó Jegyzőkönyv [76/I. § (1) bek. a) pont] alapján arra *nem jogosult személy* nyújtotta be.”

A (2) bekezdés negatív módon, taxatívén rögzíti azokat az eseteket, amikor a törlés kizárt. A bekezdés a) pontja szerint a védjegy nem törölhető, „ha olyan korábbi védjeggyel ütközik, amelynek használata a törlési kérelem benyújtásakor nem felelt meg a 18. § előírásainak.”¹¹⁷ Az uniós csatlakozás általi jogharmonizációs kötelezettségre tekintettel a *nem használt* védjegyre alapítható törlési okot, mint opciót, tehát a törvény kizárta, s ezzel együtt egyszerűsítette a jogvita eldöntését is, mivel a használat hiánya alapvetően egy külön oltalom-megszűnési módot képez, de a törlési eljárásban kötelezhetővé vált a törlést kérő fél saját védjegye használatának igazolására¹¹⁸ (hogy igazolja azt, hogy a 18. § előírásainak a használata megfelelt, tehát helye van a törlésnek), anélkül, hogy külön eljárást kellene kezdeményezni ellene a védjegy megszűnésének megállapítása iránt.¹¹⁹ Az uniós csatlakozás előtt, ha a törölni kért védjegy jogosultja kétségbe vonta a korábbi védjegy használatát, akkor a törlési eljárást a Hivatal felfüggesztette, és a megszűnés megállapítására külön eljárás indult.

A b) pont azt az esetet is kizárja a törlési okok közül, amikor a védjegy „olyan korábbi védjeggyel, nem lajstromozott megjelöléssel vagy egyéb joggal ütközik, amelynek jogosultja tudott a későbbi védjegy lajstromozásáról, és egymást követő öt éven át tűrte annak használatát, kivéve, ha a későbbi védjegy jogosultja rosszhiszeműen járt el.”

A védjegyoltalom korlátozására is lehetőség van, ha a védjegy törlésének feltételei csak az *árujegyzékben* meghatározott áruk, illetve szolgáltatások egy része tekintetében állnak fenn.¹²⁰

¹¹⁷ 18. § (1) Ha a védjegyjogosult a lajstromozástól számított öt éven belül *nem* kezdte meg belföldön a védjegy *tényleges használatát* az *árujegyzékben* szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a védjegy oltalmára alkalmazni kell az e törvényben előírt *jogkövetkezményeket* [4. § (3) bek., 5. § (2) bek. b) pont, 30. § d) pont, 33. § (2) bek. a) pont, 34. §, 61/E. §, 73. § (2) bek.], kivéve, ha a védjegyjogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a *védjegy tényleges belföldi használatának* minősülnek a következők is:

a) a védjegy olyan alakban történő használata, amely a lajstromozott alaktól csak a megkülönböztető képességet nem érintő elemekben tér el;

b) a védjegy elhelyezése a belföldön lévő árun vagy annak csomagolásán kizárólag az országból történő kivitel céljából.

¹¹⁸ Vt. 73. § (2)

¹¹⁹ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 92. o.

¹²⁰ Vt. 33. § (3)

A törlési kérelmet elutasító határozat anyagi jogerővel bír, ami azt jelenti, hogy azonos ténybeli alapon, ugyanakkor a védjegyek a törlése iránt senki sem indíthat újabb eljárást.¹²¹

De hogyan is lehetséges az, hogy egy már a lajstromozás iránti kérelem benyújtásakor meglévő kizáró ok ellenére mégis megkapja a védjegy az oltalmat? Mint azt már többször is kiemelt jelleggel említésre került, a Hivatal bejelentéskor nem folytat le hivatalból érdemi vizsgálatot a relatív kizáró okokra, csak az abszolút kizáró okokra, azonban a gyakorlatban ez a vizsgálódás sem vezet teljes bizonyosságra az okok fennállása vagy fenn nem állása tekintetében, mert a Hivatal sokszor nincs és nem is lehet minden információ birtokában, például a rosszhiszeműség tekintetében. Ennek apropóján a rosszhiszemű bejelentés az a feltétlen kizáró ok, ami miatt a lajstromozás után leggyakrabban kéri a védjegy törlését.

2.a. Rosszhiszeműség

A rosszhiszemű bejelentés, mint eljárási cselekmény egy olyan *szubjektív* alapon mérlegelhető, nem a bejelentés tárgyában, hanem a bejelentő magatartásában fennálló kizáró ok, ami külön magyarázatot érdemel. A Vt. az abszolút kizáró okok között említi a rosszhiszemű bejelentéseket, ugyanakkor a kérelem elbírálása során a Hivatal a már említett Ket. szabályait alkalmazza eljárása során, ami alapvetően szinten az ügyfél jóhiszeműségét vélelmezi,¹²² azaz a Hivatal *ab ovo* nem indulhat ki a rosszhiszeműségből, az jellemzően egyébként az ellenérdekű fél észrevétele alapján kerül a látókörébe.¹²³

A rosszhiszeműséggel kapcsolatban - mint abszolút kizáró okként való megjelenésén kívül - található még rendelkezések a Vt.-ben. Eszerint a jóhiszemű és ellenérték fejében jogot szerző harmadik személlyel szemben a védjeggyel kapcsolatos bármely jogra csak akkor lehet hivatkozni, ha azt a védjegylajstromba bejegyezték.¹²⁴ Abban az esetben, ha a harmadik személy tudja, hogy a védjegylajstrom nem a valós állapotot tükrözi, akkor rosszhiszemű, és ennek alapján az első vevő követelheti a védjegy törlését. Ha viszont a harmadik fél jóhiszemű volt, és csak a látszatjogosult eladó rosszhiszeműsége állott fenn, akkor az első vevő a jogosultságát elveszti és a Ptk.

¹²¹ Vt. 33. § (4)

¹²² Ket. 6. § (1) A közigazgatási hatósági eljárásban az ügyfél köteles jóhiszeműen eljárni.

(2) Az ügyfél magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. *Az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli.*

¹²³ Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképeségi feltételekre. Budapest, 2011. 37. o.

¹²⁴ Vt. 47. § (3) bekezdése

szabályainak értelmében csak kártérítést követelhet.¹²⁵ A rosszhiszeműség még a belenyugvás intézményével kapcsolatban bukkan fel, miszerint a rosszhiszeműen bejelentett védjegynél nem lehet a korábbi védjegyjogosult belenyugvására hivatkozni.¹²⁶ Az ilyen védjegy törlését tehát a korábbi védjegy jogosultja határidőre tekintet nélkül, bármikor kérheti.

A rosszhiszeműségre mind az észrevétel benyújtásakor, mind a lajstromozás utáni törlési kérelemben *actio popularis*-ként bárki hivatkozhat, a közérdekből valóság alapján.¹²⁷ Orvosolhatatlan jellegéből adódóan olyan kizáró ok, amely tehát, határidő nélkül megtámadható. A rosszhiszeműségnek a törvényhely alapján mindig a *benyújtás időpontjában* kell fennállnia, még a személyi hatály viszonylatában a törvény fogalmazása alapján csak a *cselekvőképes* személyekre terjed ki.

A Vt. nem állít fel vélelmet sem a bejelentő jóhiszeműségére, sem a rosszhiszeműségre. A *bizonyítás* tekintetében, az általános szabályok alapján annak kell bizonyítania azokat a tényköörülményeket, amelyek legalább is jelentős mértékben valószínűsítik a rosszhiszeműséget, aki a bejelentő rosszhiszeműségét állítja. Ezután terheli csak a bejelentőt, hogy ellenbizonyítással éljen, azzal cáfolja a felhozottakat. A rosszhiszeműség bizonyíthatatlansága nem eshet a bejelentő terhére, *in dubio pro reo* a javára kell dönten. ¹²⁸

A rosszhiszeműség megállapításához két tényező megléte szükséges. A lényeg, hogy a bejelentő *tudata* át kell, hogy fogja azokat a körülményeket, amelyek rosszhiszeműnek minősülnek. Az esetek többségében azonban ez a tudati viszony tényszerűen nem bizonyítható, lehetséges azonban egy ésszerű és életszerű üzleti viselkedési normához viszonyítani a jogosult eljárását, amelynek eredményeként levonható következtetés arra, hogy az adott körülmények között a piac szereplőitől elfogadható, körültekintő üzleti magatartást tanúsított e.¹²⁹ Továbbá szükséges a *dolozus szándék* megléte is, vagyis az akaratnak tisztességtelennek, csalárdnak kell lennie. Magának a rosszhiszemű bejelentésnek a tartalmát a Vt. nem definiálja, annak tartalmát a jogalkalmazói gyakorlat töltötte ki, amiből következik, hogy a rosszhiszeműséget mindig a konkrét tényállásból kell levonni, az ügy egyedi elbírálása során.

A rosszhiszeműséget meg lehet állapítani akkor is, ha a bejelentő felhasználási célja a jogintézményi rendeltetéssel nem összeegyeztethető vagy a valódi szándéka a védjegyoltalommal

¹²⁵ Gödölle István: Rosszhiszeműség a védjegyjogban. MIE közlem., 43. köt. 2002. 97-98. o.

¹²⁶ Vt. 17. § (3) bekezdése illetve 33. § (2) bekezdés b) pontja

¹²⁷ Gödölle István: Rosszhiszeműség a védjegyjogban. MIE közlem., 43. köt. 2002. 102. o.

¹²⁸ Gödölle István: Rosszhiszeműség a védjegyjogban. MIE közlem., 43. köt. 2002. 119. o.

¹²⁹ <http://www.jogiforum.hu/blog/2/6>

való visszaélés lehetőségének a megteremtése, még akkor is ha a tényleges sérelem nem következik be. Az ilyen joggal való visszaélésre történt sikertelen hivatkozás a HARD ROCK CAFE törlési ügyben¹³⁰ is. Történt ugyanis, hogy a '90-es években ismertté vált az USA-ban, ezen a néven egy étteremlánc, amely ismertség később világhírnévre tett szert. Az amerikai céggel párhuzamosan működött egy azonos nevű vállalkozás Kanadában is, ami azonban helyi cég maradt. Az amerikai láncolat közismerté válásával egyidejűleg a kanadai cég elkezdte lajstromoztatni védjegyét azon országokban, ahol USA-beli társa azt elmulasztotta, mint például Magyarországon is. Az amerikai cég törlési kérelmében hiába hivatkozott közismert, nem lajstromozott védjegyére, mert azt Magyarországon nem használta, így a kanadai védjegy a fogyasztóknak nem lehetett megtévesztő, és ezért nem jelent joggal való visszaélést az, hogy a kérelmező lajstromozási akadály hiányában védjegyoltalmat igényelt.¹³¹

2.b. A névhez való jog

A viszonylagos kizáró okok tekintetében pedig a legsűrűbben előforduló megindítási indok a névhez való jog megsértése.¹³² A versenyszférában nem egyedi jelenség a *párhuzamos védjegyhasználat*. Előfordul, hogy egy vállalkozó lajstromozás nélkül használja védjegyét, majd utóbb versenytársa, aki maga is ugyanazt vagy hasonló védjegyet kezd el használni, azt hamarabb jegyezteti be, mint a korábbi védjegyhasználó, aki erre törlési eljárást indít a használat vonatkozásában későbbi, a védjegybejelentés tekintetében azonban őt megelőző védjegytulajdonos ellen.¹³³ Az ilyen törlési eljárás hátulütője, hogy a törlést kérő fél nehéz helyzetbe kerül a bizonyítás tekintetében. Különösen igaz ez a gazdasági társaságok tekintetében, ahol a névjog tartalmának megállapítására többféle megközelítés is létezik. Egyik megközelítés fényben a cég neve önállóan élvez védelmet, nem szükséges egyéb körülmény vizsgálata, amennyiben a korábban keletkezett cégnév egy szóvédjeggyel azonos vagy hasonló. A másik megközelítés ennél tovább megy, és csak abban az esetben biztosítja a személyiségi jogok védelmét, ha igazoltan bizonyítható, hogy ténylegesen részt vesz ezzel a névvel a kereskedelmi forgalomban.¹³⁴

¹³⁰ Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.20.530/1994. sz. ügy

¹³¹ Gödölle István: Rosszhiszeműség a védjegyjogban. MIE közlem., 43. köt. 2002. 107. o.

¹³² Vt. 5. § (1) bekezdés a) pontja

¹³³ Vida Sándor: Érdeklődés védjegy-törlési ügyekben. Magyar Jog, 40. évf. 12. sz. 1993. 717. o.

¹³⁴ Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképességi feltételekre. Budapest, 2011. 37. o.

Az utóbbi nézőpontot képviseli a Kúria (az ítélet meghozatalakor: Legfelsőbb Bíróság) CITYFOOD¹³⁵ ügyben hozott döntése is, ahol a jogi személyek esetében korlátozott értelemben fogja fel a névhez való jog megsértését. Ez alapján a cégnévnek a cégnyilvántartásba való bejegyzése csak névviselésre jogosít, ügydöntő jelentősége törlési eljárás esetén annak van, ha a cég a gazdasági életben *ténylegesen tevékenységet* fejt ki. Ez a jogi forma ilyen értelemben nem a jogi személy nevét, hanem az általa forgalmazott terméket védi, amit sokan ellentmondásosnak találnak a Ptk 77. §-val. Egységes nézet híján az említett ügyben a Kúria *expressis verbis* kimondta, amennyiben a korábban nyilvántartásba vett jogi személynek nincs *ténylegesen* kifejtett tevékenysége, a nevek azonossága vagy hasonlósága esetén a névjog sérelmének megállapítása - *tényleges érdeksérelem hiányában* - fogalmilag kizárt.¹³⁶

2.c. „Véletlenszerű” összetéveszthetőség

Vida Sándor az érdekütközések esetei között továbbá nagy hangsúlyt tulajdonít az összetéveszthetőség miatt indított védjegy-törlési ügyeknek.¹³⁷ Ezt tekintetbe véve dolgozatom keretében erre is szentelnék néhány röpké gondolatot.

A viszonylagos kizáró okok közé sorolt összetéveszthetőségnél is ugyanolyan szerepet játszanak a szubjektív megítélésnek az elemei, mint a rosszhiszemű bejelentés esetében. Az eljáró hatóság ugyanis a döntés idejére megpróbál elszakadni saját, védjegyjogi szempontokkal fertőzött ismereteitől és megkísérel behelyezkedni az átlagos vásárló személyiségébe, hiszen a törvény a fogyasztók érzékelésére hagyatkozva húzza meg a határvonalat a védjegyek összetéveszthetősége és az összetéveszthetőség hiánya (hasonló, de nem összetéveszthető) között.¹³⁸

A Vt. az összetéveszthetőség megállapítását az áruk és szolgáltatások, illetve a védjegyek, megjelölések *azonosságától* vagy a *hasonlóságtól* teszi függővé.¹³⁹ Tejes azonosságról akkor beszélhetünk, ha a későbbi védjegy árujegyzékében található összes áru szerepel a korábbiéban is. Ezeket az eseteket ki kell zárni az összetéveszthetőség köréből, hiszen, ami teljesen azonos az nem összetéveszthető.

¹³⁵ Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV.21.442/2010. 6. sz. ügy

¹³⁶ Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképeségi feltételekre. Budapest, 2011. 37. o

¹³⁷ Vida Sándor: Érdekütközés védjegy-törlési ügyekben. Magyar Jog, 40. évf. 12. sz. 1993. 715. o.

¹³⁸ u. o. 715. o.

¹³⁹ Gedeon Sándor: Egy védjegy-törlési eljárás margójára II: Silarom-Winarom jogeset. Védjegyvilág, a Magyar Védjegy Egyesület negyedéves tájékoztató kiadmánya, 20. évf. 1. sz. 2010. 46. o.

Lényegében három esetkör különíthető el egymástól a törvény alapján; ha az áruk azonosak és a védjegyek hasonlóak, ha a védjegyek azonosak és az áruk hasonlóak és ha a védjegyek is, és az áruk is csak hasonlóak. A három eset sorrendiségére figyelemmel nyomon követhető, hogy a hasonlóság foka egyre gyengébb. A teljes különbség elérésével pedig összetéveszthetőségről már szintén nem beszélhetünk. A törlési kérelem határa tehát a *teljes azonosság* és a *hasonlóság teljes hiánya* között keresendő.

A nemzetközi joggyakorlat is ad némi támpontot azzal kapcsolatban, hogy milyen szempontok veendőek figyelembe az összetéveszthetőség elbírálásánál. Figyelembe kell venni a védjegy piaci ismertségét, a gondolattársítást, amelyet a bejegyzett védjegy vonatkozásában a használat idézhet elő, valamint a védjegyek és az azokkal jelölt áruk hasonlóságának a mértékét.¹⁴⁰ Ennek megfelelően a magyar védjegyjog a nemzetközi szabályozással teljes összhangban az összetéveszthetőséget az *azonosságokból*, annak hiányában a *hasonlóságokból* kiindulva keresi azt a határt, ahonnan kezdve már megállapítható az összetéveszthetőség.¹⁴¹ A gyakorlat alapján a védjegyek egybevetésénél kizárt az eltérésekből való kiindulás.

A vizsgálat lefolytatása során bizonyos örökérvényű szempontok figyelembevétele nagyban megkönnyíti a munkálatokat. Az *összetévesztés veszélyének* fennállása megállapítható, ha a fogyasztói kör azt gondolja, hogy az áruk forgalomba helyezője ugyanaz a vállalat vagy olyan vállalatok, amelyek között gazdasági kapcsolat áll fenn.

A *gondolati képzettársítás* az összetévesztés körének meghatározására szolgál, azonban önmagában nem alapozza meg azt. Az asszociációs kapcsolat csupán az egyik szempont az összetéveszthetőség elbírálása alkalmával.¹⁴²

A védjegyeket mindig egy *átfogó mérlegelés* keretében kell összehasonlítani, ahol a védjegyek által keltett képi, hangzásbeli és jelentésbeli képzetek által alkotott összbenyomás az irányadó, és ahol különösen a domináns elemekre kell figyelemmel lenni.¹⁴³

Az átfogó értelmezésnél az a legfőbb szempont, hogy miként hat a védjegy az *átlagos fogyasztóra*. Az Európai Bíróság gyakorlata szerint, amit minden tagállam magáévá tett, az átlag fogyasztó egyenlő a tájékozott és értelmes fogyasztó modelljével.

¹⁴⁰ Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Novotni Alapítvány a „Magánjog fejlesztéséért”, Miskolc, 2006. 141. o.

¹⁴¹ Gedeon Sándor: Egy védjegy-törlési eljárás margójára II: Silarom-Winarom jogeset. Védjegyvilág, a Magyar Védjegy Egyesület negyedéves tájékoztató kiadványa, 20. évf. 1. sz. 2010. 47. o.

¹⁴² Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Novotni Alapítvány a „Magánjog fejlesztéséért”, Miskolc, 2006. 143. o.

¹⁴³ u. o. 143.

A védjegyek összetévesztésére annál nagyobb az esély, minél nagyobb a korábbi védjegy *megkülönböztető ereje*. A megkülönböztető erő vizsgálatánál elsősorban azokat a tulajdonságokat kell figyelembe venni, amivel a védjegy eredendően rendelkezik.¹⁴⁴

Az összetéveszthetőség vizsgálatát nemcsak a védjegyekre, hanem az *árakra* tekintettel is le kell folytatni, ahol a védjegyek szolgálnak az áruk egymástól való megkülönböztetésre.

Az olyan védjegy-törlési eljárás, amelyben az összetéveszthetőségre, mint kizáró okra hivatkoznak, leggyakrabban szóvédjegyek egymással való ütközése esetén fordul elő. A szóvédjegyek vizsgálatánál mindig figyelembe kell venni a magyar nyelv helyesírási szabályait, a nevek írott formáját, kiejtését, hangzását és értelmét (nyilván, ha az utóbbi kettő egybevágo, akkor az összetéveszthetőségre még nagyobb az esély). A bíróság a megadott körülményekre tekintettel állapította meg a HEPAGENE/HEPAREGEN törlési ügyben¹⁴⁵ az összetéveszthetőséget.

3. A védjegy-törlés hivatali szakasza

A védjegy törlésére hatáskörrel a Hivatal rendelkezik. Látszólag ez nem képezi a törlési eljárás bírsági nemperes szakaszáról szóló dolgozatom témáját, de ahogy a mondás tartja a látszat néha csal, ahogy azt a későbbiekben látni fogjuk a hivatali szakasz igenis, bizonyos fokú befolyással bír a bírósági szakasz felett. A Hivatal eljárása során a Vt. rendelkezéseinek háttérjogként a közigazgatási hatóság eljárás általános szabályairól szóló *2004. évi CXL. törvényt (Ket.)* kell megfelelően alkalmazni.¹⁴⁶ A Vt. általános jelleggel határozza meg a hivatali védjegyügyekben való eljárás menetét, ami azt jelenti, hogy ezeket a rendelkezéseket rá lehet vetíteni a lajstromozás, az oltalom megújítás, az oltalom megszűnésének megállapítása, a nemleges megállapítás, a védjegyek nyilvántartása és a védjegy-törlés során lefolytatott eljárásokra. A védjegyjogi eljárási szabályokra vonatkozóan európai közösségi jogi harmonizációs kötelezettség nincs, tekintettel arra, hogy az európai közösségi irányelv¹⁴⁷ eljárási rendelkezéseket nem tartalmaz.¹⁴⁸

A Vt. 39- 46/D. §-ig összefoglalja az összes eljárási rendelkezést, amit a Hivatalnak kötelessége betartania eljárása során. A Hivatal eljárását, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, kérelemre

¹⁴⁴ u. o. 146. o.

¹⁴⁵ Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.22.398/1998. sz. ügy

¹⁴⁶ Vt. 38. § (1)

¹⁴⁷ Az EP és a Tanács 2008/95/EK irányelve a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről

¹⁴⁸ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 98. o.

folytatja le, határozatait általában egy köztisztviselő hozza meg, kivétel törlési eljárásban, megszűnés megállapítására irányuló eljárásban, vagy ha a lajstromozás ellen benyújtott felszólalás miatt tárgyalást kell tartani, akkor *háromtagú tanácsban* jár el és *tárgyaláson* hozza meg szótöbbséggel a határozatait.¹⁴⁹

A Hivatal az ügyfelek állítására nem szorítkozhat, a *tényeket* hivatalból *vizsgálja* az előtte indult védjegyeljárásokban. Azokban az esetekben viszont, ahol háromtagú tanácsban jár el, a tényeket a *kérelem keretei között*, az ügyfelek nyilatkozatai és állításai, valamint az ügyfél által igazolt adatok alapján vizsgálja.¹⁵⁰ A törlési eljárások keretében az érdemi vizsgálat egyrészt hivatalból történik a feltétlen kizáró okok tekintetében, a viszonylagos kizáró okoknál viszont csak felszólalás esetén végez érdemi vizsgálatot. A védjegyügyekben az eljárás csak ellenérdekű fél részvétele esetén lesz nyilvános.

A *jogorvoslati* lehetőségek körében igen soványka paletta áll rendelkezésre az azzal élni kívánónak. A Hivatal döntései ellen nincs helye fellebbezésnek, újrafelvételi és felügyeleti eljárásnak, valamint ügyészi óvásnak sem.¹⁵¹ A döntések pedig mindig kézbesítéssel emelkednek jogerőre, ha annak megváltoztatását nem kéri.¹⁵² Az eljárás megindítására vonatkozó kérelmet elutasító határozat anyagi jogerejét megállapító rendelkezést pedig nem az eljárási szabályok között, hanem az anyagi jogban helyezi el a Vt.¹⁵³

A *megváltoztatási kérelem* a kulcsa tulajdonképpen a hivatali eljárásnak a bírósági nemperes felülvizsgálati eljárásba való átfordulásának, ami által a kérelem benyújtásával a védjegy-törlés tárgyalása egy más fajtájú fórum előtt folytatódik. A megváltoztatási kérelemnek van még egy jogi hatása, miszerint a Hivatal csak megváltoztatási kérelem alapján és csak annak a bírósághoz történő továbbításáig módosíthatja és vonhatja vissza az eljárást befejező érdemi döntését a törvényileg meghatározott esetekben.¹⁵⁴ A védjegy törlésénél viszont csak akkor módosíthatja vagy vonhatja vissza, ha a Hivatal megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért vagy ha a felek a döntés módosítását vagy visszavonását egybehangzóan kéri.

A támpontot adó általános rendelkezésekből kell kiindulni a törlési eljárás során is, annak menetét azonban a Vt. máshol, az Egyéb Védjegyeljárások címet viselő X. fejezetben tagalja

¹⁴⁹ Vt. 39. § (2)

¹⁵⁰ 40. § (1)-(2)

¹⁵¹ Vt. 46/A. § (1)

¹⁵² Vt. 39. § (3)

¹⁵³ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 126. o.

¹⁵⁴ Vt. 46/A. § (3)

részletesen. A már ismertetett törlési okok alapján *bárki kérelmezheti* (természetesen a védjegyjogosult kivételével) az eljárás megindítását, kivétel a viszonylagos kizáró okok tekintetében, mivel azok egy *korábbi védjegy jogosultjának jogát* sértik, ezért csak ezen jog jogosultja fordulhat a Hivatalhoz az eljárás megindítása céljából. Nyilvánvaló tehát, hogy a törlési eljárások során a kérelmező és a védjegyjogosult között érdekütközés áll fenn, ami jelzi az eljárás kontradiktórius jellegét is. A védjegy-törlési ügyek azonban annyiban különböznek a polgári pertől, hogy nemcsak az egymással szembenálló felek magatartását, érdekeit, jogát mérlegeli az eljáró szerv, hanem szerepet játszik a fogyasztók érdeke is.¹⁵⁵

A *kérelemben* mindig meg kell jelölni a törlés alapjául szolgáló okokat és csatolni kell az okirati bizonyítékokat.¹⁵⁶ Abban az esetben, ha a kérelem nem felel meg a törvényben előírtaknak a Hivatal a kérelmezőt hiánypótlásra hívja fel, aminek a nem teljesítése esetén a kérelmet visszavontnak kell tekinteni.¹⁵⁷ A Hivatal által kitűzött határidőt követően újabb ok nem jelölhető meg a törlés okaként. Ha a törlési kérelem a kérelmező korábbi védjegyével való ütközésen alapul, a kérelmezőt terheli annak bizonyítása, hogy saját védjegyhasználatát a törlési kérelem benyújtásakor megfelelt a használatra vonatkozó előírásoknak.¹⁵⁸

A Hivatal egy szóbeli *tárgyalás* tartásával határoz a védjegy törléséről, a védjegyoltalom korlátozásáról vagy a kérelem elutasításáról. A tárgyalás során hozott döntéseket még aznap kell kihirdetni, annak elhalasztása pedig kivételes jelleggel csak akkor lehetséges, ha azt az ügy bonyolultsága indokolja.¹⁵⁹

Egy viszonylag új rendelkezés keretén belül bármelyik fél kérelmére az eljárást *gyorsított* módon kell lefolytatni - amit a Hivatal végzéssel rendel el-, ha per indult a védjegy bitorlása miatt vagy a keresetlevél benyújtását megelőzően ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztettek elő, és ezt igazolták.¹⁶⁰ A bitorlási perekkel kapcsolatban már említésre került a korábbiakban a védjegy-törlés megindításának a miéértje. A gyorsított eljárás ellenére sok esetben még mindig csak azért kérelmezik a védjegy törlését, hogy ezzel időt nyerjenek az ebben érdekelt felek, mivel a törlési eljárás megindításával a bitorlási pereket a bíróság fel szokta függeszteni.

¹⁵⁵ Vida Sándor: Érdekütközés védjegy-törlési ügyekben. Magyar Jog, 40. évf. 12. sz. 1993. 715. o.

¹⁵⁶ Vt. 72. § (3) bekezdése

¹⁵⁷ Vt. 72. § (5) bekezdése

¹⁵⁸ Vt. 73. § (2) bekezdése

¹⁵⁹ Vt. 43. § (5) bekezdése

¹⁶⁰ Vt. 73/A. § (1) bekezdése

A kérelem visszavonása esetén az eljáró hatóságnak lehetősége van az eljárás hivatalból való folytatására a köz érdekében álló esetekben (kivételt képeznek tehát a relatív kizáró okokra való hivatkozással megindított eljárások). A Hivatal azonban ilyenkor is csak a Pp. szabályainak megfelelően,¹⁶¹ a kérelem keretei között, a felek által tett nyilatkozatok és állítások figyelembevételével jár el és hozza meg döntését.¹⁶² Mint eljárási cselekmény a lajstromba a védjegy törlését is be kell jegyezni.

4. A megváltoztatási kérelem

A védjegyügyekben folyó bírósági eljárások három fajtája különíthető el: a védjegybitorlás miatt induló védjegyper, a Hivatal határozatainak megváltoztatására irányuló nemperes eljárás, illetve a védjeggyel kapcsolatos minden más jogvitás ügy.¹⁶³

Nem igényli bonyolult következtetési láncolatok kifejtését azon megállapítás, miszerint a megváltoztatási kérelem fontossága abban testesül meg, hogy lehetővé teszi a törlési eljárásban részt vett felek számára, hogy a Hivatal ügydöntő döntéseinek megváltoztatását kérjék, amely eljárási cselekmény vonzatos mellékterméke, hogy a Hivatal előtt lefolytatott védjegy-törlési ügy átkerül a bírósághoz. A bíróság tehát sosem folytat le официális eljárást, hanem az mindig kérelemre indul.

A bírósági eljárás megindításához másrészt nélkülözhetetlen kellék a megváltoztatási kérelem, mivel az eljárás minden esetben kérelemre indul. A kérelem mind a határozat *érdemi* részét, mind *eljárási* rendelkezéseit támadhatja.¹⁶⁴ Részletekbe menően mit is jelent a megváltoztatási kérelem multifunkciója? A kérelem irányulhat arra, hogy a bíróság helyezze *hatályon kívül* vagy *változtassa meg* a Hivatal érdemi határozatát (mint a védjegy lajstromozása, a védjegyjogtalom megújítása, megosztása, megszűnése vagy arról való lemondás vagy a *védjegy törlése* során hozott határozat), vagy az eljárást felfüggesztő és a védjegylajstromba való bejegyzés tárgyában hozott döntését vagy az iratbetekintést kizáró vagy korlátozó végzését vagy az eljáró bíróságot kiszabó döntését vagy

¹⁶¹ Pp. 215. § A döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen; ez a szabály a főkövetelés járulékaikra (kamat, költség stb.) is kiterjed.

¹⁶² Vt. 74. § (2) bekezdése

¹⁶³ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 132. o.

¹⁶⁴ Cserba L.- Gáspárdy L.- Harsági V.- Imregh G.- Kormos E.- Nagy A.- Novák I.- Romhányi L.- Senyei Gy.- Sisák P.- Wopera Zs.: Polgári nem peres eljárások. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001. 228. o.

az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfélen kívüli ügyféli jogállást megtagadó végzését.¹⁶⁵

A megváltoztatási kérelem *kellékeire* a keresetlevélre vonatkozó szabályokat¹⁶⁶ megfelelően alkalmazni kell, ami azt is magában hordozza, hogy a kérelem tárgyát szabatosan kell meghatározni, mert a bíróságot, sajátos módon, de a nemperes eljárásokban is köti a már sokat emlegetett Pp. 215. §-nak a rendelkezése, miszerint a döntés nem terjedhet túl a kérelmen.¹⁶⁷ A szaporodó nemzetközi érdekeltségekre tekintettel külön említést érdemel a külföldiek által benyújtott kérelemre vonatkozó szabályozás. A Pp. 121. § (3) bekezdése előírja, hogy kötelező jogi képviselő esetén csatolni szükséges a jogi képviselőre vonatkozó meghatalmazást, illetve a képviselői jogot igazolni kell. A külföldön aláírt meghatalmazások esetében azonban szükséges azok hitelesítése vagy felülhitelesítése is. Ha ezek az eljárási cselekmények elmaradnak vagy nem az előírt módon viszik azokat végbe, az még nem jelenti magának a megváltoztatási kérelemnek az elutasítását, hanem ilyenkor a bíróság általában a hiányok pótlására szólítja fel a felet.

A bíróság azonban az eljárási illeték megfizetése tekintetében már nem ilyen elnéző, annak elmulasztása esetén nincs lehetőség a hiányok pótlására, a kérelemre menthetetlen módon az elutasítás jogi aktusa vár.

A megváltoztatási kérelem benyújtásának *határideje* a Hivatal döntésének a féllel való közlésétől számított harminc nap. Figyelemmel a külföldi bejelentő és belföldi képviselőjének egymás közti kommunikációjának a távolság okozta esetleges lassúságára, előfordul, hogy az utasítás harminc napon belül nem érkezik meg. Ilyenkor lehetőség nyílik egy rövid indoklással ellátott kérelem benyújtására, s a quasi formai kérelmet a részletes indoklással- illeték fizetése ellenében persze- harminc vagy hatvan napos határidő kérésével is be lehet nyújtani.¹⁶⁸

A kérelem a Hivatalnál nyújtható be, ami a védjegyügy irataival együtt tizenöt napon belül továbbítja azt a bírósághoz.¹⁶⁹ A rendelkezésből kitűnik, hogy ebben az esetben a Pp.- beli szabály nem érvényesül, miszerint közigazgatási határozatok felülvizsgálatára irányuló kérelem közvetlenül is benyújtható a bíróságnál.

¹⁶⁵ Vt. 77. § (1) bekezdése

¹⁶⁶ Pp. 121- 123. §-ig

¹⁶⁷ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 517. o.

¹⁶⁸ u. o. 518. o.

¹⁶⁹ Vt. 77. § (9) bekezdése

A megváltoztatási kérelemmel kapcsolatos *eljárásra* irányadó szabályok tekintetében elsődlegesen mindig a Vt. rendelkezéseit kell szem előtt tartani, s ezek hiányában lehet tekintetbe venni a nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezések utasításait. Ha az adott jogi kérdésre az említett törvényhelyekben választ nem lelünk, akkor a Pp. irányadó rendelkezéseivel kell élni a szabályozás tekintetében (elsődlegesen a közigazgatási perre vonatkozó, másodlagosan pedig az általános szabályok az irányadók).

A megváltoztatási kérelemről már oly sok szó esett, azonban arra eddig nem tértem ki részletesen, hogy milyen tág is az a *személyi kör*, aki a döntés megváltoztatását kérheti. A döntés megváltoztatását kérheti, aki a Hivatal előtti eljárásban ügyfélként részt vett, akit az iratbetekintéstől kizártak vagy abban korlátoztak, illetve akitől az ügyféli jogállást megtagadták.¹⁷⁰ Az ügyfélként részt vevőn kívül akkor lehet még jogosult valaki, ha a határozat megváltoztatásához jogi érdeke fűződik, mint például olyan korábbi védjegy jogosultja, amelyből eredő jogát törlési okként a használat hiánya miatt nem lehetett érvényesíteni, vagy ha egyéb jogi érdeke megvédése céljából észrevételt tett a Hivatal előtt.¹⁷¹

A kérelmezők személyi köre attól is függhet, hogy a Hivatal előtt adott esetben milyen jellegű eljárás zajlik. Vannak az úgynevezett „*egyfeles eljárások*”,¹⁷² ahol az ügyfél nyújt be megváltoztatási kérelmet például a védjegybejelentés elutasítása miatt. Ezzel szemben a *kontradiktórius eljárások* (amilyen a védjegy-törlés is) során az abban részt vevő felek egyike, vagy akár mindkét fél benyújthat kérelmet. A törlési eljárás során, annak kontradiktórius jellegéből és az eltérő fajtájú törlési okokból adódóan, súlyozottan figyelemmel kell lenni arra, hogy ki is az, akinek van aktorátusa a törlési eljárás megindítására, ugyanis akinek nincs, az értelemszerűen a törlési kérelmet elutasító határozat elleni megváltoztatási kérelem benyújtására sem jogosult. Így például a bíróság azért utasította el a SIGNAL színes ábrás védjegy törlési ügyben benyújtott kérelmet, mert a kérelmező viszonylagos okokra hivatkozva, nem saját védjegyére, hanem harmadik személy védjegyére alapította a kérelmét.¹⁷³

Az észrevétel benyújtásánál érvényes szabályok a törlési eljárás megindítására is alkalmazandók, miszerint bárki élhet ezekkel a jogi eszközökkel, ha a bejelentés nem felel meg az

¹⁷⁰ Vt. 77. § (4) bekezdése

¹⁷¹ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 133. o.

¹⁷² Csiky P. - Kiss D. - Németh J. - Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 513. o.

¹⁷³ Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV. 25449/1999. sz. ügy

oltalomképességre vonatkozó előírásoknak, és ha abszolút kizáró ok áll fenn. Ilyenkor az aktorátus személyi köre korlátlan, nem úgy, mint a relatív kizáró okoknál, ahol csak az járhat el, akinek a korábbi védjegyjogosultságát sérti a megjelölés.

Az eljárás kezdeményezésére speciális autoritással rendelkezik az *ügyész*. A törlési ügyben hozott határozat megváltoztatására csak korlátozott mértékben van joga, csak feltétlen kizáró okok, és nem is az összes, hanem csak bizonyos feltétlen kizáró okok fennállta esetében; ha a megjelölés közrendbe, közerkölcsbe vagy jogszabályba ütköző, a fogyasztók megtévesztésére alkalmas, ha kizárólag felségjelzésből vagy más hivatalos jelzésből áll, illetve ha valamely vallási meggyőződést fejez ki erőteljesen.¹⁷⁴ Ennek a keretek közé szorított eljárás kezdeményezési jognak az oka egy alkotmánybíróági döntés, mely szerint, ha az ügyész *általános* perindítási joggal rendelkezne, az sértené az emberi méltósághoz való jog részét képező önrendelkezési szabadságot, ami ezért alkotmányellenes lenne.¹⁷⁵ Bár általános felhatalmazást nem kaphat az ügyész, de a törvénysértések megelőzése és orvoslása érdekében esetenként, mérlegelés alapján, behatárolt keretek közötti felhatalmazással rendelkezhet.

Felvetődik az a kérdés, hogy a törvényalkotó miért pont a már felsorolt okok tekintetében ad autoritást az ügyésznek a kérelem benyújtására. Vannak olyan esetek, amikor a védjegyet nem lehetett volna lajstromozni, de mivel senkinek sem sértette jogát vagy érdekét, ezért nem indult törlési eljárás. Egyebekben ez sem jogi, sem gazdasági szempontból nem aggályos, kivétel a feltétlen lajstromozási akadályok azon fajtáinál, amelyek alapján az ügyész, mint félként résztvevő megváltoztatási kérelmet nyújthat be.¹⁷⁶ Mivel ezek az akadályok egy nem azonosítható személyi kör érdekeit sértik, ezért szükség van arra, hogy egy kívülálló szerv- jelen esetben az ügyész- őrködjön a szabályok betartása fölött.

A megváltoztatási kérelem által megindított bírósági eljárás kétféle *hatással* lehet a Hivatal által hozott döntésre, vagy megváltoztatja azt, vagy hatályon kívül helyezi annak érdemi döntését. Ha a Hivatal határozata jogszabálysértő (anyagi jogi oldalról jogszabályba ütközik vagy valamely eljárási szabályt sért) és az érdemi határozat meghozatalához az adatok rendelkezésre állnak, abban az esetben a bíróság *megváltoztatja* a határozatot és végzése a Hivatal döntésének helyébe

¹⁷⁴ Vt. 3. § (1) a)-b) pontja, illetve 3. § (2) bekezdése

¹⁷⁵ 1/1994. (I. 7.) AB határozat

¹⁷⁶ Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001. 134. o.

lép.¹⁷⁷ Az utóbbi, hatályon kívül helyezés esetet a következő pontban kívánom majd elemzésem tárgyává tenni.

Fontos követelmény az érdemi határozattal szemben, hogy valamennyi kérelemre terjedjen ki.¹⁷⁸ A bírósági gyakorlatba való betekintéssel jól megfigyelhető, hogy milyen módon érvényesül a Pp.-ben szabályozott *kérelemhez kötöttség elve* („a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen”) a törlési ügyekben indult nemperes bírósági eljárásokban. Nagy jelentőséget kell tulajdonítani a Legfelsőbb Bíróság (mai nevén Kúria) a MÁLTAI KESERŰ törlési ügyben¹⁷⁹ tett megállapításának, miszerint az elsőfokú bíróság tévesen járt el, amikor a megváltoztatási kérelem elbírálásakor, a kérelemhez kötöttség elvére hivatkozva csak az összetéveszthetőségre volt tekintettel és mellőzte a másik törlési ok (megtévesztő jelleg) vizsgálatát. Attól, hogy a védjegyjogosult részletes előadást nem tett kérelmében, nem lehet olyan következtetést levonni, hogy magának a határozatnak a megváltoztatását a nem említett ok alapján nem kérte. A megváltoztatási kérelem egységes kérelem, ami arra irányul, hogy a Hivatal döntését megváltoztassa. Az ilyen kérelem folytán indult bírósági eljárásban *nem minősül a döntés* Pp. 215. §-a szerinti *korlátjának* a megváltoztatási kérelemben *nem említett*, illetőleg nem sérelmezett, *de a Hivatal döntésének alapjául* szolgáló egyes *indokok* helytállóságának vizsgálata. Ha egy döntés megváltoztatását kérték, nem számít a kérelemhez kötöttség szabályán való túlterjeszkedésnek az, ha a bíróság teljes terjedelmében, „totális felülvizsgálatot” végez olyan törlési indokok tekintetében is, amit a kérelemben nem említettek meg. Túlterjeszkedésnek csak az számított volna, ha a bíróság a határozat megváltoztatásán túl, a kérelemmel nem érintett egyéb kérdésben is döntött volna.¹⁸⁰ A joggyakorlat azonban arra is teremt precedenst, hogy bizony a totális felülvizsgálatnak is megvannak a maga határai. Mind a PASSZÍVHÁZ¹⁸¹ és mind a MAGNETER¹⁸² törlési ügyben a bíróság kimondta, „hogy ez a fajta felülvizsgálati kötelezettség csak annak a félnek a hivatkozásaira vonatkozik, aki a hivatali határozat ellen megváltoztatási kérelmet terjesztett elő. A másik fél, aki nem nyújtott be megváltoztatási kérelmet, nem igényelheti, hogy a bíróság a teljes felülvizsgálat keretében az általa nem sérelmezett kérdésekben is vizsgálódjék.”

¹⁷⁷ Vt. 91. § (1) bekezdése

¹⁷⁸ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 553. o.

¹⁷⁹ Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.20682/1992. sz. ügy

¹⁸⁰ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 553. o.

¹⁸¹ Fővárosi Ítéletábla 8.Pkf.25.651/2011/5. sz. ügy

¹⁸² Fővárosi Ítéletábla 8.Pkf.25.633/2011/6. sz. ügy

Továbbmenve- tekintettel arra, hogy az ügyek elérték a másodfokú szintet- a fent említetteket analógiaként lehet alkalmazni a fellebbezésre is, ami alapján a fellebbezési eljárás sem terjedhet ki a Hivatal által érintett összes kérdésre, mert a megváltoztatási kérelem keretei között hozott elsőfokú bírósági döntés felülbírálata is csak a fél által előterjesztett fellebbezés alapján lehetséges. Mivel az elsőfokú bíróság megváltoztatását csak fellebbezéssel lehet kérni, ezért ha az ellenérdekű fél nem él a fellebbezés lehetőségével, „akkor nem tarthat igényt arra, hogy a másodfokú bíróság az általa előterjesztett ellenkérelem alapján az elsőfokú bíróság határozatát - akár indokait érintően is - a fellebbező fél terhére megváltoztassa.”

Leegyszerűsítve a totális fellebbezésről történt gondolati fejtegetéseket, mindig az a lényeges, hogy az adott megváltoztatási kérelem mire irányul, mi a célja. A kérelemhez kötöttség elve alapján a korlátot tehát a kérelem tárgya jelenti, és a bíróságnak azért, hogy helyes döntést hozzon, igazságot szolgáltatson a kérelem tárgyában, kötelessége minden okot figyelembe venni, ami a Hivatalt befolyásolta döntése meghozatalakor, akkor is, ha a kérelemben nincs kifejezett utalás az összesre.

5. A bírósági nemperes eljárási szakasz

A nemzetközi jogi kötelezettségeket tartalmazó dokumentumok nem tartalmazzak semmilyen megkötő rendelkezést¹⁸³ a védjegyügyekben irányadó bírósági eljárás és fórumrendszer szabályozására, ebből ered a nemzeti jogrendszerek bírósági rendszerének és perjogának sokszínűsége.

A nemperes eljárások általános jelleggel történő ismertetése során már többször is utaltam a védjegyviták bírósági nemperes eljárási szakaszának jellegzetességeire; összefoglalóan ez egy perpótló, vagyoni igényeket érvényesítő, bíróság előtt folyó olyan eljárás, melynek szabályozása megoszlik a Vt. és a Pp. között. Jogdogmatikai szempontból a nemperes eljárások közé sorolandó, a nemperes eljárásokra vonatkozó szabályokat kell rávetíteni, ám a védjegyviták (bírósági szakasza) lényegesen eltér a többi nemperes eljárástól és meglepően sok rokonságot mutat a perekkel. Sokan ezért a „védjegyviták per” jelzővel illetik ezt a típusú eljárást.

¹⁸³ TRIPS- egyezmény 41. cikk (5): „...a tagállamok nem kötelesek különálló jogrendszer létrehozására, amely az általános jogérvényesítési rendszer mellett működne..”

A bírósági eljárásra a törvény értelmében a *Fővárosi Törvényszék* rendelkezik hatáskörrel és kizárólagos illetékességgel, eljárása alatt mindig három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el.¹⁸⁴ A Fővárosi Törvényszéknek, mint elsőfokon eljáró bíróságnak, az ügyben hozott végzése ellen helye van fellebbezésnek, melynek elbírálásához a *Fővárosi Ítéltábla* rendelkezik joghatósággal, és továbbmenve az ügy felülvizsgálat keretében a bírósági szervezet legmagasabb szintjéig, a *Kúriáig* is eljuthat.

A tárgyalásra vonatkozóan a *nyilvánosság* részvételére tekintettel, a fél kérelmére akkor is lehet zárt ülést tartani, ha a Pp. általános rendelkezései¹⁸⁵ erre nem adnak engedélyt.

A bírósági terminológia a *feleket* másként nevezi. A bírósági eljárásban az a fél a *kérelmező*, aki a határozat megváltoztatását kéri és a másik résztvevő válik az *ellenérdekű féllé*.¹⁸⁶ Ha az ügyész is rendelkezik az eljárás kezdeményezési joggal, akkor ebben az esetben őt is megilletik azok a jogok, amelyek a felet megilletik, egyezséget azonban nem köthet, jogról nem mondhat le és jogokat nem ismerhet el.¹⁸⁷ A nemzeti védjegybejelentés elleni megváltoztatási eljárásban fordulhat csak elő az, hogy olyan fél lesz a kérelmező, aki a hivatali szakaszban nem volt ügyfél; mégpedig ha az észrevételt benyújtó személy észrevételét figyelmen kívül hagyják, ezen döntés ellen megváltoztatási kérelemmel élhet.

Közös védjegyoltalom esetén a védjegyoltalom fenntartása és védelme érdekében bármely jogosult önállóan felléphet, illetve ha az eljárás csak az egyik jogosult ellen indul meg, akkor a bíróság értesíti a többi érdekeltet, hogy társuk mellett az eljárásba beléphessenek.¹⁸⁸ A közös védjegyoltalom intézménye egyértelmű hasonlóságot mutat a Pp.-ben szereplő *partárság*¹⁸⁹ jogi koncepciójával.

Akinek az ügy kimeneteléhez jogi érdeke fűződik, az azonos érdekű fél mellett *beavatkozhat* az eljárásba annak jogerős befejezéséig, csak úgy, mint ahogy a Pp. is lehetőséget biztosít a perbe való beavatkozásra.¹⁹⁰ Az eljárásjogi alapelv keretében a beavatkozó minden cselekményre jogosult, amelyet az általa támogatott fél tehet, kivéve az egyezséget, az elismerést és a jogról való

¹⁸⁴ Vt. 78. § (1)-(2) bekezdése

¹⁸⁵ Pp. 5. § (2) „A bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja, ha az minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más *titok megőrzése* végett feltétlenül szükséges. A bíróság a nyilvánosságot a *közérkölc*s védelmében, valamint az ügyfél kérelmére abban az esetben is kizárhatja, ha az a fél *személyiségi jogainak* védelme érdekében indokolt...”

¹⁸⁶ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 523. o.

¹⁸⁷ Vt. 82. § (1) bekezdése

¹⁸⁸ Vt. 83. §

¹⁸⁹ Pp. 51-53. §-ig

¹⁹⁰ Pp. 54. § (1) bekezdése

lemondást. Cselekményei a fél cselekményével nem állhatnak ellentétben, azonban a köztük kialakuló esetleges jogvita elbírálása nem a megváltoztatási eljárás keretein belül zajlik.¹⁹¹

A nemperes eljárások általános szabályainak forszírozgatásánál a Pp.-ben szabályozott *perköltség* vonatkozásában már szoltam arról, hogy eljárási költség csak kontradiktórus eljárás során merülhet fel, amit a vesztes félnek kell megfizetnie. A perben érvényesülő ezt az elvet is alkalmazni kell a megváltoztatási eljárás során megállapított eljárási költségre. A bíróság ennek megállapításánál egyrészt a lerótt eljárási illetéket, valamint a végzett ügyvivői vagy ügyvédi munkát veszi figyelembe.¹⁹² Ha a súlyos pénzekbe kerülő szakvélemény előremozdítja az ügy eldöntését, akkor a bíróság a vesztes felet kötelezheti ennek megfizetésére is. Az eljárási költség előlegezésére és viselésére tehát itt is a Pp. szabályait kell irányadónak tekinteni. A törlési eljárások tulajdonságai közé nem tartozik az egyébként a nemperes eljárásokról általában elmondható alacsony perköltség. A Hivatal által megítélt összegből kiindulva, ami akár elérheti a 4-500 ezer Ft-os nagyságot is, az egymást követő bírósági szinteken ez az összeg arányosan csökkenni szokott, ám nem ritka hogy a végösszeg a milliós határokat súrolja. Ez a jellemvonás is tipikusan az eljárás peres jellegét erősíti.

A védjegytrörlés kontradiktórus jellegének hordaléka a tárgyalás tartása, amivel kapcsolatban a *mulasztás* intézményről meg kell jegyezni, hogy a Vt.-ben szabályozott megoldás bizony ezúttal eltér a Pp.-től. A mulasztásnak nem feltétlen következménye az eljárás megszüntetése. Ha a kérelmező vagy egyik fél sem jelenik meg a tárgyaláson vagy a határidő alatt a bíróság felhívásának bármelyik fél nem tesz eleget, akkor a bíróság az adott kérelmet a rendelkezésre álló adatok alapján bírálhatja el.¹⁹³ Az eltérő rendelkezés arra hivatott, hogy a bíróság számára is biztosítva legyen az a lehetőség, amit a Vt. 74. § (2) bekezdése is garantál a Hivatal számára, miszerint az eljárás hivatalból akkor is folytatható, ha a kérelmet visszavonták. A bíróság előtt meg nem jelenés, mint *hallgatólagos visszavonás* eredményeként a bíróság a közérdekre tekintettel nem szünteti meg az eljárást, hanem hivatalból vizsgálódhat.

A mulasztás orvoslására *igazolási kérelem* előterjesztésével, a Vt. 42. §-ban, mint lex specialisban leírtaknak megfelelően lehetőség nyílik. Objektív határidőként tizenöt nap áll rendelkezésre az igazolási kérelem benyújtására az elmulasztott határnaptól/ határidőtől számítva,

¹⁹¹ Vt. 84. § (1)-(3) bekezdésig

¹⁹² Csiky P. - Kiss D. - Németh J. - Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 529. o.

¹⁹³ Vt. 87. §

amely kérelemben a megváltoztatás okát és a vétlenséget valószínűsítő körülményeket is meg kell jelölni.¹⁹⁴ Ez az időintervallum azonban egy hat hónapos szubjektív határidő meghatározásával feloldásra kerülhet, ha a mulasztás később jutott az ügyfél tudomására vagy később szűnt meg az akadály. Az elmulasztott határnapon megtartott tárgyalás a kérelemnek való helyt adás esetén meg kell ismétetni.

A törlési eljárásban analóg módon alkalmazandók a pernek a *tárgyalást és bizonyítást* szabályozó rendelkezései, ami alapján az elsőfokú bíróság a Pp. szabályai szerint bizonyítást folytat le, és tárgyalást tart.¹⁹⁵ A lefolytatott eljárásban a bíróság csak akkor határozhat tárgyaláson kívül, ha az eljárásban ellenérdekű fél nem vesz részt és az ügy az iratok alapján elbíráható.¹⁹⁶ A törlési eljárásban, az ellenérdekű fél jelenléte miatt nem lehet tárgyaláson kívül határozni.

A bírósági gyakorlatban általában egy tárgyalás tartására kerül sor, s ehhez képest a tárgyalás elhalasztása speciális esetnek minősül, mivel a bíróság hivatalból csak fontos okból, annak megjelölésével halaszthatja el a tárgyalást.¹⁹⁷

A bíróságok előtt rengeteg ügy van folyamatban, ami azok túlterheltségét eredményezi. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy bizony a törlési eljárásnál hosszadalmas procedúrára lehet számítani, mivel a kereset, fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem benyújtása után tárgyalási időközként akár 5-6 hónap is eltelhet. Nem szokatlan jelenség, ha a Fővárosi Törvényszéken 1-2 évig, az Ítéletábrán és a Kúrián pedig fél-fél évig is porosodik egy-egy ügy.

A *bizonyítás* mindig a kérelmező felet terheli, ahogy arra már utaltam a Pp. 164. §-nak (1) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban. A bizonyítékokat, tényeket a megváltoztatási kérelemben kell megjelölni, úgy ahogy azt a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja is rögzíti a keresetlevél tartalmára vonatkozóan. A megváltoztatási kérelem kiegészítésére, illetve jogcímének megváltoztatására a kérelem tárgyában állást foglaló bírósági végzés meghozatalának időpontjáig elviekben lehetőség van.¹⁹⁸ Azonban abból kiindulva, hogy a bíróság rendszerint csak egy tárgyalást tart, aminek végén meghozza döntését, ha az első tárgyalásig a kérelmező nem gyűjti össze az összes bizonyítékot, fenn áll a kockázata annak, hogy nem lesz képes bizonyítani a törlés alapjául szolgáló okokat. A *bizonyítás eszköze* lehet az okirati bizonyítás, a fonetikai szakértői véleménnyel

¹⁹⁴ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 531. o.

¹⁹⁵ Vt. 89.§ (1) bekezdése

¹⁹⁶ Vt. 89.§ (2) bekezdése

¹⁹⁷ 151. § (1) bekezdése

¹⁹⁸ Ez a keresetváltozásra vonatkozó Pp. 146. § (1) bekezdésének átvétele alapján lehetséges.

való bizonyítás, az írásszakértővel történt bizonyítás, a külföldi joggal való bizonyítás, sőt még a közvélemény kutatási eredmény is.

A törlési eljárásban bizonyítási kötelezettsége van a Hivatalnak is, ha olyan tényállításra alapította döntését, amelyet egyébként a felek sem bizonyítottak.¹⁹⁹

Törlési ügyben is előfordul, hogy a bíróság mellőzi a bizonyítást, ha attól nem várható eredmény.²⁰⁰

Az eljárás tipikus nemperes vonása, hogy *egyezség* kötésére a Pp. rendelkezéseire képest, csak korlátozott mértékben van lehetőség; nincs helye egyezség kötésének, ha a Hivatal előtt folyó eljárásban sem lehetett egyezséget kötni.²⁰¹ A Hivatal előtt folyó eljárás során pedig csak a viszonylagos kizáró okokra vonatkozóan van lehetőség egyezségre,²⁰² hiszen itt áll fenn csak relatív viszony a felek között. Másik jellegzetes nemperes tulajdonsága, hogy az ellenérdekű fél a kérelmezővel szemben viszontkeresetet nem indíthat, hanem csak *ellenkérelmet* nyújthat be a bírósághoz.

A bíróság zárt ülés keretein belül hozza meg az ügy érdemében- és minden egyéb esetben *végzését*, amit eltérően a peres eljárásoktól a felekkel írásban, kézbesítés útján közöl. A törlési eljárásokról viszont a bíróság tárgyalás tartásával határoz, ezért a meghozott végzését a tárgyalás napján *ki is kell hirdetni*. A kihirdetés elhalasztása csak az ügy bonyolultságára tekintettel és csak akkor lehetséges, ha az feltétlenül szükséges. A kihirdetés határnapját ilyen esetben nyomban ki kell tűzni, és a végzést a kihirdetés napjáig írásba kell foglalni.²⁰³ A határozat tartalmára vonatkozóan a Pp. rendelkezéseit²⁰⁴ kell irányadónak tekinteni.

A kérelemhez kötöttség elve kapcsán már érintőlegesen szó esett arról, hogy a bíróság által hozott döntés milyen jogi hatással lehet a Hivatal határozatára, sőt ezzel kapcsolatban ismertettem azt is, hogy mi történik olyan esetekben mikor a hivatali döntés megváltoztatására kerül sor. A bíróság végzésében a Hivatal döntését *hatályon kívül* is helyezheti és egyben a Hivatalt *új eljárás* lefolytatására utasíthatja.²⁰⁵ A Vt. alapján ez a cselekménysorozat az alábbi esetekben fordulhat elő: egyrészt, ha a Vt. 81. §-ban meghatározott, bírókra vonatkozó *kizárási szabályt* a Hivatal

¹⁹⁹ Fővárosi Bíróság 3. Pk. 25759/1999. sz. ügy

²⁰⁰ Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 545. o.

²⁰¹ Vt. 89. § (4) bekezdése

²⁰² Vt. 74. § (2) bekezdése

²⁰³ Vt. 92. §

²⁰⁴ Pp. 220-223. §-ig

²⁰⁵ Vt. 91. § (2) bekezdése

megsérti, viselnie kell az említett eljárásjogi következményt, másrészt, ha a Hivatal előtti eljárásban olyan lényeges egyéb *eljárási szabálysértés* történik, amely a bírósági eljárásban nem orvosolható. Precedensként megemlíthető a SCAL törlési ügy,²⁰⁶ amelyben a Hivatal döntését azért helyezték hatályon kívül, mert a fél nem lett szabályszerűen értesítve, vagy egy másik törlési ügyben, a CHAMPION ügyben²⁰⁷ pedig az volt a bíróság indoka, hogy a Hivatal határozatából nem volt megállapítható, hogy vizsgálta-e a kérelmező által hivatkozott rosszhiszemű bejelentést, mint lajstromozást gátló okot.

Harmadik lehetőségként az sem elképzelhetetlen, hogy a Pp. 129. § alapján megállapított hatásköri hiány alapján a bíróság nem határoz az ügyről, hanem a *kérelmet átteszi* a Hivatalhoz.²⁰⁸ Erre akkor nyílik mód, ha a fél olyan kérdésben kíván bírósági döntést, amely a Hivatal előtt folyó eljárásnak nem volt tárgya. A tapasztalat alapján nem kirívó eset olyan új bizonyítékok előterjesztése a megváltoztatási kérelemben, amelyek olyan törlési okra, okokra adnak alapot, amelyet a Hivatal nem vizsgált. Ilyen új törlési jogcímre terjesztette ki kérelmét a kérelmező a SCHWEDENBITTER törlési ügyben,²⁰⁹ ahol a törlési kérelem az összetéveszthetőség jogcímével egészült ki. Olyan esetre is volt már példa,²¹⁰ ahol bár új törlési okra derült fény a kérelemben, a bíróság azonban mégsem tette át az ügyet a Hivatalhoz, mivel egyetlen törlési ok, a megkülönböztethetőség hiánya alapján már elrendelhető volt a törlés és szükségtelennek tartotta a többi új ok vizsgálatát.

Természetesen ebben az esetben sem nyílik lehetőség új törlési ok korlátok nélküli előterjesztésére, a bíróság nem teszi át az ügyet, ha a törlés alapjául szolgáló okot a Hivatal az eljárási szabályoknak megfelelően hagyta figyelmen kívül, nevezetesen az általa meghatározott határidőn belül a kérelemben nem jelölték meg törlési okként.²¹¹

A Vt. külön nem szól arról az esetről, amikor a bíróság a megváltoztatási kérelmet, mint megalapozatlant elutasítva a Hivatal határozatát *helyben hagyja*.²¹² Nem kétséges azonban, hogy attól, hogy ez az eshetőség nem került bele a törvénybe, ez még ugyanolyan érdemi döntésnek számít, mint a megváltoztató határozat.

²⁰⁶ Fővárosi Bíróság 3. Pk. 22396/1990. sz. ügy

²⁰⁷ Fővárosi Bíróság 3. Pk. 22146/2000. sz. ügy

²⁰⁸ Vt. 91. § (3) bekezdése

²⁰⁹ Fővárosi Bíróság 3. Pk. 20599/1997. sz. ügy

²¹⁰ ÉMIR ügy; Fővárosi Bíróság 3. Pk. 23969/1988. sz. ügy

²¹¹ Vt. 73. § (1) bekezdése

²¹² Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK- KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002. 564. o.

Végül a 93. § a Fővárosi Törvényszék döntése elleni *fellebbezés* módjára szolgál előírásokkal, amely során a Pp. 257. §-ában foglaltakat kell megfelelően alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy míg a per során a másodfokú bíróság- jelen esetben a Fővárosi Ítéltábla-tárgyaláson kívül határoz, addig a törlési eljárás során, a feleket erre irányuló kérelem alapján szóban is köteles meghallgatni.

Ha a rendes jogorvoslati eszközök nem elégitik ki a felek által elérni kívánt célokat, akkor a *felülvizsgálat* intézményén keresztül még mindig esély van a kívánt döntés eléréséhez, mivel a törlési eljárás végén olyan érdemi végzés születik, ami rendelkezik a felülvizsgálat által megkívánt jogerővel.²¹³ Ezért is lehetséges az, hogy az eljárás végső állomása a magyar bírósági szervezet legfelsőbb szintjén székelő Kúria.

²¹³ A III. fejezet 2. b. pontjában részletesen kifejtettem, hogy a jogerőhatás meglétéhez nemcsak az alaki, hanem az anyagi jogerő is szükséges, illetve azt is indokoltam, hogy a törlési ügyben hozott végzés miatt is rendelkezik mindkét jogerővel.

Záró gondolatok

A magam részéről megtettem mindent annak érdekében, hogy egy átfogó, részletes és világos képet adjak a védjegy-törlés, ezen belül annak bírósági nemperes eljárási szakaszának jogintézményéről. Tekintettel arra, hogy maga a védjegy jog a jogrendszer egy igen specifikus ágát képviseli, ezért szükségesnek tartottam magának a *védjegy természetének* a bemutatását is, hiszen különböző, törvényileg meghatározott képességeinek meglététől vagy meg nem lététől válik függővé az adott törlési eljárás kimenetele.

A fejtegetéseim másik központi része, a Hivatal által védjegy-törlés tárgyában hozott határozat felülvizsgálatának bírósági *nemperes jellegére* tekintettel, a peres és nemperes eljárások közötti összefüggések és eltérések kikerülhetetlen összegyűjtése, illetve a nemperes eljárások általános szabályainak összefoglalása volt. Erre azért is fektettem nagy hangsúlyt, hogy érzékelhetővé váljon, hogy a törlési eljárás nemperes szakasza olyan identitással rendelkezik, ami megkülönbözteti azt a többi nemperes eljárástól, és amely megosztja a jogtudományi nézeteket arról, hogy valóban a nemperes eljárások között van a helye vagy inkább „védjegy-törlési per” lenne a helyesebb megnevezés.

A megoszlott vélemények nem alaptalanok, a törlési eljárás bírósági szakaszáról szóló elemzésemből is markánsan kitűnik, hogy a Vt. majdnem minden lényegesen eljárási szabálynál a Pp. rendelkezéseire hagyatkozik.

Kitekintve a nemzetközi viszonylatokban is olyan szabályozásokra bukkanhatunk, ami megerősíti azt a benyomást, miszerint a törlési eljárások inkább perként kezelendők. A Tanács 207/2009/ EK rendelete a védjegy törlését két úton teszi lehetővé.²¹⁴ Egyrészt az OHIM-hoz benyújtott kérelem útján, ahol a magyar szabályozással ellentétben egy háromfokú eljárás érvényesül; a hivatalhoz történő kérelem benyújtását követően hozott döntés ellen a hivatalhoz nyújtható be a fellebbezés is, és a felülvizsgálati szerepet pedig az Európai Bíróság tölti be. Másrészt, az idézett törényszék foglaltak alapján a védjegybitorlási perben előterjesztett *viszontkereset* alapján a közösségi

²¹⁴ 51. cikk (1): „A hivatalhoz benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján a közösségi védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani, ha...”

védjegy törlésének lehet helye. A visztonkereset fogalmának használatával egyértelmű utalás történik a védjegytilés peres jellegére, hiszen viztonkeresetet csak az alperes nyújthat be, az eljárásban részt vevő félre pedig csak akkor lehet az alperes terminológiát használni, ha az eljárás peres eljárás.

Az elmondottak ellenére nem kívánom bírálni a védjegytilés jogi szabályozását vagy magának a fórumrendszernek a működését, a dolgozatom megírásával céloom pusztán azt volt, hogy e téma ismertetésével rámutassak arra, hogy a jog összetett világára mindig egy egészséges szkepticizmussal kell tekinteni, hiba lenne mindent úgy elfogadni, ahogyan azt egyszer a törvényalkotó megteremtette, hiszen a jogi szabályozást mindig az aktuális társadalmi igények alakítják, amik képlékeny természetükre tekintettel, maguk is változnak az idő múlásával. Eme tényre pedig a jogalkotásnak is figyelemmel kell lennie, hogy mindig és mindenkor az emberi elme korlátaira tekintettel, meg tudja hozni a lehető legmegfelelőbb döntést a legmegfelelőbb formájú eljárás során.

Irodalomjegyzék

Felhasznált könyvek:

1. Az Országos Találmányi Hivatal kiadmánya: Iparjogvédelmi Kézikönyv. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1994.
2. Bókay- Gabányi- Kiss- Németh- Piskolti- Vida: Polgári nemperes eljárások. Ligatura Kiadó, Budapest, 1996.
3. Csécsy György: A magyar védjegy fejlődése figyelemmel az elmúlt 20 év eredményeire. In: Facultas Nascitur 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Miskolc, 2001.
4. Csécsy György: Magyar Polgári Jog- Iparjogvédelem. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 1997
5. Csécsy György: Védjegyjog és Piacgazdaság. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001
6. Cserba L.- Gáspárdy L.- Harsági V.- Imregh G.- Kormos E.- Nagy A.- Novák I.- Romhányi L.- Senyei Gy.- Sisák P.- Wopera Zs.: Polgári nem peres eljárások. Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001.
7. Csiky P.- Kiss D.- Németh J.- Vida S.: A bírósági nem peres eljárások magyarázata. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002.
8. Éles T.- Juhász E.- Juhász I.- Kapa M.- Papp Zs.- Somlai Zs.- Szécsényi-Nagy K.- Timár K.- Tóth Á.- Török J.- Varga I.: A polgári nem peres eljárások joga. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.
9. Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. Osiris Kiadó, Budapest, 2012.
10. Kiss Daisy: Per vagy nem per? HVG-Orac, Budapest, 2008.
11. Lontai E.-Faludi G.-Gyertyánfy P.-Vékás G.: Magyar polgári jog, Szellemi alkotások joga. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2006
12. Magyar Szabadalmi Hivatal: Iparjogvédelmi Jogszabályok 3- Védjegyek és földrajzi árujelzők. Felelős kiadó: Bendzsel Miklós, Budapest, 2001.

13. Tattay L.- Pintz Gy.- Pogácsás A.: Szellemi alkotások joga. Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2011.
14. Pitnz György: Találd fel magad. Akadémia Kiadó, Budapest, 2005.
15. Pintz György: Védjeggyel a csúcsra! Pintz és Társai, Budapest, 2010.
16. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Novotni Alapítvány a „Magánjog fejlesztéséért”, Miskolc, 2006.
17. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata II. Novotni Alapítvány a „Magánjog fejlesztéséért”, Miskolc, 2010.

Felhasznált folyóiratok, cikkek:

1. Fekete László: A védjegy és a piac előnyei. Jogi Fórum Publikáció, Budapest, 2011.
2. Ficsor Mihály: Védjegyjogunk és az európai integráció: A Magyar Védjegy Egyesület 1997. június 9-10-én megrendezett konferenciáján elhangzott előadás bővített változata
3. Gedeon Sándor: Egy védjegytorlési eljárás margójára II: Silarom-Winarom jogeset. Védjegyvilág, a Magyar Védjegy Egyesület negyedéves tájékoztató kiadmánya, 20. évf. 1. sz. 2010. 46-53. o.
4. Gedeon Sándor: Egy védjegytorlési eljárás margójára: Silarom-Winarom jogeset. Védjegyvilág, a Magyar Védjegy Egyesület negyedéves tájékoztató kiadmánya, 18. évf. 1. sz. 2008. 25-31. o.
5. Gödölle István: Rosszhiszeműség a védegyjogban. MIE közlem., 43. köt. 2002. 89-122. o.
6. Lehmann Orsolya: Iparjogvédelem: védjegyek és földrajzi árujelzők. Cég és Jog 7-8. sz. 2000. 28-35. o.
7. Mikófalvi Gábor: A bírósági joggyakorlatból. Védjegyvilág, 7. évf. 1. sz. 1997. 1417-4294. o.
8. Novák István: A per-költség megtérítési kötelelem, mint a polgári perből származó kötelmi jogviszony. Jogtudományi Közlöny, 40. évf. 10. sz. 1985. 573- 577. o.
9. Novák István: A polgári per hatásköri szabályainak elvi alapjai. Jogtudományi Közlöny, 14. évf. 5. sz. 1964. 294- 302. o.
10. Pintz György: Jelentős változások a védjegyek terén. Ügyvédek Lapja, 3. sz. 2004. 43-48. o.
11. Sasvári Gabriella: Új védjegytorvény Magyarországon. MIE közlem. 38. köt. 1997. 27-31. o.

12. Simon Tibor: Tanulmány: A védjegyoltalom gyakorlati kérdései a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala eljárása és a bírósági döntések tükrében, különös tekintettel egyes oltalomképességi feltételekre. Budapest, 2011.
13. Szalai Péter: A védjegy megkülönböztető képességének megszerzése. Jog, Állam, Politika, 2. évf. 4. sz. 2010. 47- 58. o.
14. Szalai Péter: A védjegyoltalom megkülönböztető képességének elvesztése: Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 5. (115.) évf. 5. sz. 2010. 8-33. o.
15. Tattay Levente: A magyar védjegy jogi szabályozásának fejlődése. Magyar Jog, 40. sz. 1993. 3-6. o.
16. Tattay Levente: Gondolatok a védjegyről és a földrajzi árujelzőkről szóló 1997. évi XI. törvényről. Gazdaság és Jog 10. sz. 1997. 3-6. o.
17. Vida Sándor: A védjegytilési eljárás jelene és jövője. Iparjogvédelmi Szemle, 100. évf. 4. sz. 1995. 24-29. o.
18. Vida Sándor: Érdeklődés védjegytilési ügyekben. Magyar Jog, 40. évf. 12. sz. 1993. 715-720. o.
19. Vida Sándor: Védjegytilési kérelem-érdeklődés hiányában az Európai Bíróság ítélete. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 6. (116. évf.) 2. sz. 2011. 47-63. o.

Jogszabályok:

1. 1891. évi Madridi Egyezmény
2. 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
3. 105/1952. (XII. 28.) MT rendelet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) hatálybaléptetése folytán szükséges rendelkezések tárgyában
4. 1959. évi IV. törvény a polgári törvénykönyvről
5. 1989. évi Madridi Jegyzőkönyv
6. 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról
7. 1997. évi XI. törvény a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról
8. 2003. évi CII. törvény az egyes iparjogvédelmi és szerzői jogi törvények módosításáról
9. 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

10. Az Európai Parlament és a Tanács 2008/95/EK irányelve (2008. okt. 22.) a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről
11. A Tanács 207/2009/ EK rendelete (2009. február 26.) a közösségi védjegyről

Bírósági gyakorlat:

1. Fővárosi Bíróság 3. Pk. 23969/1988. sz. ügy
2. Fővárosi Bíróság 3. Pk. 22243/1990. sz. ügy
3. 1/1994. (I. 7.) AB határozat
4. 30/ 1994. (V. 20.) AB határozat
5. BH 1992/21.
6. Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.20682/1992. sz. ügy
7. BH 1993/354.
8. Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.20.530/1994. sz. ügy
9. Fővárosi Bíróság 3. Pk. 20599/1997. sz. ügy
10. Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.22.398/1998. sz. ügy
11. Legfelsőbb Bíróság Pkf. IV.25449/1999. sz. ügy
12. Fővárosi Bíróság 3. Pk. 25759/1999. sz. ügy
13. Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV.21.442/2010. 6. sz. ügy (BH 2011/161.)
14. Fővárosi Bíróság 3. Pk. 22146/2000. sz. ügy
15. Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.25.633/2011/6. sz. ügy
16. Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.25.651/2011/5. sz. ügy

Internetes hivatkozások:

1. <http://ebooks.gutenberg.us/Wordtheque/hu/AAACXL.TXT> 2012. jan. 30.
2. <http://www.jogiforum.hu/blog/2/6> 2012. febr. 12.
3. <http://www.jogiforum.hu/publikaciok/456> 2011. nov. 23.
4. <http://www.simontibor.hu/kiadvanyaink> 2012. márc. 05.

5. <http://www.szabadosmi.hu/vedjegy.html> 2011. nov. 16.
6. <http://www.sztnh.gov.hu/jogforras/shlaw.html?9711ind:1f> 2011. dec. 10.
7. <http://www.sztnh.gov.hu/jogforras/shlaw.html?9711ind:7p&printable=1> 2012. febr. 02.
8. http://www.sztnh.gov.hu/vedjegy/vedj_torles.html 2012. febr. 02.